

EDITORIAL

Picanyol i l'Ot

El dibuixant moianès Picanyol ja donava a entendre, en l'entrevista concedida a LA TOSCA en el número anterior, que a l'Ot el Bruixot, el personatge nascut de les seves mans l'any 1971, potser no li quedava gaire temps de vida. I així ha estat, perquè poc després el mateix Picanyol ha anunciat que deixava de dibuixar-lo.

Ot el Bruixot —a qui Moià va dedicar una escultura l'any 1997, obra de Josep M. Molist— és un dels protagonistes més coneguts del còmic català, que, des de les pàgines de *Cavall Fort*, ha donat a conèixer arreu del país el nom del seu creador.

Ara Picanyol diu que es comença a pre-jubilar. Però creiem que més aviat deixa enrere una etapa, que de fa temps ja no era per a ell la més important, per centrar-se en la publicació de les edicions en còmic de la Bíblia i altres obres de caràcter religiós. Una iniciativa, com es desprenia de l'entrevista abans esmentada, que s'ha demostrat ben exitosa i que ha portat el seu dibuix de línia clara a tots els racons del món.

Si fa dos números parlàvem de la trajectòria de Marcel·lí Antúnez, si de manera constant apareixen en la premsa informacions sobre les actuacions de la Fura dels Baus —que en la passada Nit del Glamur poguérem tenir entre nosaltres—, tampoc no podem oblidar la projecció internacional d'un altre moianès reconegut, en Picanyol.

Com bé diu Joaquim Carbó en aquest número de LA TOSCA, l'Ot pot deixar de ser dibuixat, però el seu record perviurà.

El GEMI i la natura

Aquest número de LA TOSCA ressegueix la trajectòria del GEMI, que ja ha fet quaranta anys. Quan van començar, l'excursionisme i la muntanya eren afeccions ben minoritàries. La resposta popular a propostes del GEMI com la *Caminada Popular* —una de les primeres de Catalunya— era un signe de la progressiva sensibilització social pel nostre entorn natural.

Quan el GEMI es va fundar, eren ben habituals els abocaments incontrolats de deixalles a cel obert i les aigües que arrossegaven algunes rieres i rius catalans eren més pròpies de ser canalitzades per clavegueres. La incorporació a la Unió Europea va obligar i va permetre finançar importants obres de millora del medi natural, així com la protecció legal dels nostres paisatges. Ha estat una època de progrés en molts àmbits.

En l'actualitat, l'activitat de lleure a la natura és una activitat molt popular. Pels camins del Moianès coincidim, tant en dies feiners com festius, amb persones que caminen, que corren o que van amb bicicleta. L'oferta de caminades organitzades s'ha ampliat notablement. Cal celebrar aquestes transformacions, que repercuteixen en la millora de la salut pública. Les activitats a l'aire lliure s'han popularitzat tant que sovint no som prou conscients dels límits i riscos de la muntanya, amb el consegüent increment d'accidents per imprudència. Per això és tan important que associacions com el GEMI facilitin a la població els coneixements i pautes per a trepitjar la terra amb seguretat.

ÍNDEX

Editorial	3
Vida municipal	5
L'OCM, una eina per a la transparència. <i>J. Clarà</i>	5
La polèmica del faig del parc. <i>J. Clarà</i>	6
<i>Cave canem.</i> M. Bigorra	8
MoiàFutur, excempció de responsabilitats. <i>J. Font</i>	10
Actes i esdeveniments	10
Una nit diferent: la Nit de Glamur. <i>E. Roca</i>	10
Una processó consolidada. <i>J. Clarà</i>	13
Per l'abril, músiques mil! <i>E. Permanyer</i>	14
Les entitats informen	16
L'Escola celebra Sant Jordi. <i>AMPA Escola J. Orriols i Roca</i>	16
Jornades «Alimentació i Esport». <i>C.E. Moià</i>	17
Biblioteca de Moià	18
Recreació de la batalla d'Almansa. <i>R. Tarter</i>	19
Moianès	20
Jornades Solidàries 2014. <i>Desperta Espurnes</i>	20
<i>El Truc</i> , quarantè aniversari. <i>P. Criach</i>	21
Fem ocupació per a joves. <i>Consorci del Moianès</i>	23
Notícies de l'Estany. <i>M.E. Esparó</i>	24
Excursionisme i natura	25
40 anys fent camí, 40 anys fent GEMI. <i>J. Font</i>	25
Torna la rompuda. <i>J. Font</i>	29
Col·laborem amb el Projecte Rius. <i>Institut Moianès</i>	31
De fora estant	33
Moià-Mauer. <i>M. Bigorra</i>	33
El pont de l'1 de maig: Mauer. <i>L. Colomé i B. Fontanet</i>	34
Breus	35
Lletres	36
Les columnes de la façana de l'església. <i>M. Baqués</i>	36
Publicacions	38
L'Ot es jubila. <i>Noemí</i>	38
La jubilació d'Ot el Bruixot. <i>J. Carbó</i>	39
Caminant pel Moianès. <i>J. Ruaix</i>	41
Uns contes de tradició oral. <i>R. Puig</i>	42
Llibre / Revistes / Diaris	43
Moviment demogràfic	45
Necrològiques	46
Dades meteorològiques	50
Miscel·lània	50
Pedra i el rellotge vigatà de 24 hores. <i>E. Permanyer</i>	50



Ot el Bruixot (Picanyol)
(tractament: Jordi Font)

LA TOSCA Can Carner. Joies, 11-13 - 08180 Moià latosca@latosca.cat www.latosca.cat

Consell de Redacció: Mercè Bigorra, Jaume Clarà, Josep Font, Albert Lozano, Elvira Permanyer, Roser Portet, Elisa Roca, Josep Ruaix, Elvira Vilardell

Administració: Eduard Gómez

Impressió: Winihard Gràfics, Moià

Disseny de la revista: Soldevila. Disseny i Comunicació

DL B-4501-1983 — ISSN 2014-5160, 2014-5179 (versió digital) — 8 números l'any. Preu de l'exemplar: 4'5 euros

LA TOSCA és membre
de l'Associació Catalana
de la Premsa Comarcal

Edita: ASSOCIACIÓ CULTURAL
MODILIANUM

Amb el suport de



VIDA MUNICIPAL

L'OCM, una eina per a la transparència

Jaume Clarà

La vila de Moià disposa des de fa unes setmanes d'un Observatori Ciutadà Municipal (OCM). Sota aquestes sigles es troba una iniciativa liderada per la Plataforma Auditoria Ciutadana del Deute (PACD), entitat que té entre els seus objectius fomentar la transparència i donar més eines de poder a la ciutadania. És un projecte fonamentat en una aplicació informàtica, creada amb programari lliure, per a ajudar a la consulta de les dades dels pressupostos i permetre i fomentar la consulta sobre els dubtes que qualsevol persona hi pugui tenir.

Malgrat que en l'essencial l'OCM és aquest programari, la PACD vol ressaltar que, de fet, un OCM és molt més que això, ja que rere l'aplicació informàtica també ha d'haver-hi un grup de persones que lluitin per la transparència i la participació i tota una xarxa ciutadana que faciliti els processos d'auditoria. És, per tant, una eina al servei d'una sensibilitat i una preocupació prèviament existents.

Aquest és el cas de l'OCM de Moià (www.moiadeute.org/ocm), el tercer que

es posa en funcionament a Catalunya, després dels de Castelldefels i Terrassa, i el quart de tot l'Estat —també n'hi ha un a Burgos, al barri de Gamonal—. En té cura l'ADMM MoiàDeute, que ha introduït en l'aplicació les dades pressupostàries facilitades per l'ajuntament (i que també hi haurà d'anar incorporant les diverses modificacions que es realitzen en el pressupost al llarg de l'any), que ha redactat una definició entenedora de cada un dels conceptes amb què s'estructuren els pressupostos, i que gestiona el flux de consultes que hi faci qualsevol persona, previ registre com a usuari. Tant per al cas de les dades com per a la resolució de les consultes pertinents, l'OCM compta amb la col·laboració de l'Ajuntament de Moià.

Una col·laboració que es va visualitzar en l'acte de presentació, en el qual va intervenir el regidor d'Hisenda, Maurici Santa Eugènia. L'acompanyaven el redactor de LA TOSCA Josep Font, i Chris Fanning, el programador del software de l'OCM. Regidors dels tres grups municipals hi feren acte de presència.



Presentació de l'OCM a la sala d'exposicions del Casal (fot. Jordi Crespiera)

La polèmica del faig del parc

Jaume Clarà

No sempre és fàcil saber per què en les col·lectivitats humanes uns temes són a vegades més sensibles que d'altres. Un d'aquests casos és, sens dubte, el del parc de Moià. Nogensmenys l'ex-alcalde Josep Montràs, en ser entrevistat per LA TOSCA (setembre 2012), declarava com a aspecte més negatiu del seu llarg mandat: «un projecte menor, insignificant potser, que va ser treure el brollador del Parc l'any 1987». A més a més de la part de provocació que incloïa la resposta, és ben cert que el canvi del brollador del parc va ser en el seu moment un tema polèmic.

Tan polèmic, potser, com haver tallat el faig que hi havia al costat de la caseta dels cignes. Un faig considerat centenari (si bé probablement es quedava en setanta o vuitanta anys) i que tenia com a gràcia especial «el contrast del canvi de color de la tardor amb els teixos perennes al darrere i el reflex a l'estany», en paraules de Xavier Serrano, tècnic en paisatgisme i territori, i el millor coneixedor del parc de Moià (vegeu-ne l'article publicat a *Modilium*, núm. 43). A més, la poetessa Josepina Pons n'havia elevat la simbologia l'any 2009 amb el poema «Honor a tu, bell arbre centenari».

Consultats per LA TOSCA, els regidors de Via Pública, Joan Capdevila, i de Medi Ambient, Albert Clusella, argumenten que les arrels del faig, situat entre la vora de l'estanyol i la barana de protecció que l'encercla, feien malbé les parets de l'estanyol i produïen la pèrdua de grans quantitats d'aigua.

La retirada d'aquest faig, i d'un parell més d'arbres del voltant —un dels quals s'ha replantat a la plaça del CAP— s'inscriuen, ens expliquen, en les obres de reforma que s'hi estan duent de cara a garantir-ne el manteniment. Actuacions



El faig tallat, l'any 2011 (fot. X. Serrano)

que inclouen la plantació d'un esqueix de desmai en la rocalla del brollador central, arreglar la bomba perquè baixi més aigua per la gruta i tornar a instal·lar il·luminació dins aquesta gruta, canviar rajoles dels pedrissos del voltant i conduir cap a l'estanyol l'aigua de pluja de l'edifici de Cal Cristó. A més s'han replantat d'herba els parterres i, durant els mesos d'estiu, una persona treballarà en el parc a mitja jornada, a la tarda, fent tasques de jardineria i manteniment.

Els regidors reconeixen que per a la realització d'aquestes obres no s'ha redactat prèviament cap pla d'actuació. Un requeriment imprescindible en el cas del faig, que estava protegit, com tots els arbres del parc, per l'ordenança número 32 del mateix ajuntament, aprovada l'any 2008. La justificació remet a la manca actual de recursos de l'ajuntament, que, segons ells, no ho fa possible.

Xavier Serrano, per la seva part, considera que, si les pèrdues d'aigua fossin el motiu per a tallar el faig, «s'haurien de tallar gairebé tots els arbres del voltant, que deu fer més d'un segle que tiren de l'aigua que perd l'estanyol o directament posant les arrels a dintre. L'estanyol perd aigua per tots els llocs; de fet, on estava millor

era al peu del faig.» I proposa com a solució: «Si es volen arreglar les pèrdues de l'estanyol, això passa per fer-lo nou, amb una barrera antiarrels i impermeabilitzant de nou l'interior, sense necessitat de tallar cap arbre.» Però, per a dur-ho a terme, afegeix, «caldria fer un bon projecte, que també contemplés la depuració de l'aigua, la recirculació per la font i la cascada, el buidatge i l'arranjament de tot el sistema de sanejament». I això, òbviament, implica una inversió que en aquests moments difícilment el poble es pot permetre.

Serrano conclou les seves declaracions a LA TOSCA amb un clam radical a favor del parc: «Hem de ser capaços entre tots de posar-lo en valor, tenint sensibilitat pels arbres, per l'antiguitat del parc i pel reflex cultural que representa. Si no volem, aprofitant la Carta de Florència 1981 de l'ICOMOS, declarar-lo Jardí històric —reuneix tots els requisits per a ser-ho—, almenys dins el planejament de Moià hauríem de donar-li el reconeixement patrimonial i cultural que es mereix i, lògicament, actuar després amb responsabilitat i conseqüència. Si no és així, potser val més que hi entrin les màquines i ho arrassin tot; així no el veurem agonitzar.»



Base del faig, al costat de l'estanyol (fot. C.I.C. – Moià)

Cave canem

Mercè Bigorra

Les cases benestants de l'antiga Roma tenien mosaics per a guarnir els terres i les parets. Alguns d'aquests mosaics es posaven a l'entrada de la casa i al costat de la imatge d'un gos hi posaven la inscripció CAVE CANEM (compte amb el gos). Això ens dóna a entendre que utilitzaven els gossos com a guardes de la llar o, en tot cas, que a través del mosaic pretenien advertir els intrusos que la casa estava protegida.

Moià actualment compta amb una gran quantitat de famílies que tenen gos. És molt normal veure sovint persones passejant el gos, per tots els indrets de la vila. Ara bé, jo voldria fer una pregunta: *com es pot compaginar la tinença de gossos amb la higiene dels espais públics?*

Moià és un poble d'entorn rural, però amb una gran escassetat d'espai natural dins l'espai urbà. Tret del magnífic parc, a la resta de la població pràcticament no hi ha zones verdes i les poques que hi ha en aquests moments estan plenes, però plenes de veritat d'excrements de gos; fins i tot a la petita zona verda que envolta el

pati de l'escola bressol i l'escola pública.

Entenc que els gossos necessiten espai per a córrer i per a defecar, però és una irresponsabilitat i una falta de civisme deixar els seus excrements allà plantats, embrutant voreres i espais verds, impedit que la canalla en pugui fer ús.

L'ajuntament ha col·locat alguns rètols on es demana als propietaris que recullin els excrements dels seus gossos, i alguns particulars han enganxat pasquins o bé han assenyalat les tifarades amb cartells recordant als amos l'obligació de recollir els excrements. Però sembla que tot això no serveix de res; només cal que mireu a terra quan passegeu per qualsevol indret del municipi i, si hi ha un pam d'herba, caca segura!

Si no en prenem consciència i fem alguna cosa, en aquests moments guanyen els gossos sobre les criatures. Els gossos han marcat bé el seu territori, i les criatures no poden jugar en els espais verds.

De moment, l'avís de CAVE CANEM l'hauré de posar a totes les zones verdes i, al costat, posar-hi: CAVE CACA.



Mosaic de la casa del Poeta Tràgic, a Pompeia, i pasquins en una zona verda de Moià



CrèditAvui



[Tu] ets l'Estrella

Avui amb la nòmina, fins a 40.000 euros per als teus projectes

Avui és un dia molt especial, tan especial que fins i tot el so del despertador et resultarà agradable. Un gran dia per posar en marxa un nou projecte, estrenar cotxe o començar unes reformes. Perquè amb el nou **CrèditAvui** podràs disposar d'un préstec de fins a 40.000 €.

Nòmina multiEstrella

Informació vàlida del 21-4-2014 al 31-7-2014 per a préstecs que contractin persones físiques amb la finalitat de finançar l'adquisició de béns i serveis de consum. Concessió subjecta als criteris de risc de "la Caixa". NRI: 918-2014/9681



24 seleccions, 80 partits, totes les estrelles del bàsquet mundial



Milior Banc d'Espanya 2012 i 2013 Milior Banc en Innovació Tecnològica 2013



Banc de l'Any a Espanya 2013



Banc més Innovador del Món 2013 Milior Innovació en Productes i Serveis 2013

MoiàFutur, exempció de responsabilitats

Josep Font

L'empresa pública MoiàFutur va tramitar el concurs de creditors en trobar-se en situació d'insolvència econòmica. Al llarg d'aquest procediment és necessari fer una *qualificació* del concurs, és a dir, cal una declaració judicial que determini si la gestió de l'empresa que ha provocat la insolvència és *culpable o fortuïta*.

Podria haver-hi culpabilitat en supòsits de gestió irregular de la comptabilitat o bé si s'hagués simulat una situació patrimonial fictícia. Com a mitjana dels darrers anys, no arriben al 20% les empreses que es classifiquen com a culpables en el moment de la qualificació concursal.

El dia 9 d'abril el jutjat va qualificar el concurs de MoiàFutur com a fortuït, una decisió que és ferma i que no es pot recórrer. Aquest acte judicial significa que no hi

ha lloc a exigir responsabilitats personals de la fallida de la societat en seu mercantil ni als actuals ni als antics gestors.

En el ple del 16 d'abril es va donar compte d'aquest acte, que referma la dissolució de responsabilitats en la gestió de l'ajuntament en mandats anteriors.

Aquest acte administratiu reforça l'exempció de responsabilitats dictada pel Tribunal de Cuentas, i que LA TOSCA va explicar en el número anterior. L'associació MoiàDeute ha informat, en contrast, que el passat 29 d'abril, el Jutjat d'Instrucció de Manresa va nomenar procurador perquè informi de la legalitat en la contractació pública de les obres del pàrquing, la caserna i les obres adjudicades a ANCO, a partir de la denúncia interposada per aquesta entitat.

ACTES I ESDEVENIMENTS

Una nit diferent: la Nit de Glamur

Elisa Roca

El divendres dia 3 de maig es va portar a terme la tercera edició de la Nit de Glamur. L'objectiu d'aquest esdeveniment és promocionar l'activitat comercial de la nostra vila i fa tres anys que s'està fent d'una manera peculiar. De les nou del vespre fins a mitjanit les botigues associades a l'ABIC i d'altres que hi volen col·laborar es van vestir de festa, van obrir les seves portes i van oferir, per preus mòdics, degustacions i tapes que servien per a fer un bon àpat a peu dret. Alhora es gaudia de música en directe, es podien veure aparadors glamurosos preparats per a l'ocasió i

es podien aprofitar les promocions de diversos productes.

Tot l'enrenou es concentrava als carrers més cèntrics del poble, conformant una creu molt transitada i plena de brogit: del carrer de les Joies fins a la plaça del Colom i de la baixada del Mestre fins a la meitat de l'avinguda de la Vila. En la decoració, els carrers van seguir tots un mateix patró que s'anava repetint: unes columnes vestides amb caixes de plàstic negre, a l'interior de les quals s'enfilaven unes llumetes blanques que contrastaven amb el color obscur de l'estructura.

Tal com ens va comentar Rosa M. Clarà, presidenta de l'ABIC, la idea principal va ser fer l'ornamentació amb material reciclat: les caixes de fruita eren de diferents botigues i els llumets van ser cedits pels germans Iglésias. Val a dir que la decoració d'enguany era més vistosa amb els carrers buits de gent i no tant quan la gentada era considerable i que hauria estat més atractiu fer una decoració alçada, de manera que la gent hi passés per sota. Però aquest any, ens deia la Rosa Maria, entre que Setmana Santa i la Nit de Glamur van venir molt seguides i que la feina de botiguer ja omple moltes hores, es va optar per una decoració senzilla i una mica més austera.

Deixant de banda la valoració que cadascú hagi pogut fer de la decoració d'aquella nit respecte a la d'edicions anteriors, el cert és que la gent va sortir de casa per gaudir d'una nit diferent que convidava a passejar, conversar, retrobar-se i badar..., sobretot badar, perquè l'oferta d'activitats va ser variada i atractiva. Es va poder escoltar música en diverses localitzacions, com ara el grup de Gospel de Castellcir a l'entrada de l'església parroquial, un dj que posava fil musical a prop del carrer Francesc Moragas i un

altre al xamfrà de Sant Antoni amb la baixada del Mestre, un grup musical que cantava a la plaça del Colom mentre joves intèrprets embadalien amb les seves veus i instruments el públic una mica més avall de les cansaladeries de l'avinguda de la Vila. Davant per davant s'exposaven una desena de cotxes clàssics i tot plegat s'arrodonia amb desfilades de moda actual sobre la catifa vermella que s'havia desplegat per a l'esdeveniment. El Museu va tenir obertes les portes oferint visites gratuïtes i d'allí va sortir una representació de la Festa Barroca que constava de tres soldats armats, dirigits pel seu superior. Per donar un toc d'alerta per si a algú li venia la son, van fer esclatar canonades sorolloses i van disparar trets a l'aire amb les armes de foc...

Per arrodonir la nit els comerciants van poder acabar la festa al bar Tosca, com l'any passat.

La Fura del Baus

El gran reclam d'aquesta festa era la participació del polifacètic i conegut grup La Fura del Baus. En Carles Padrisa, en Pere Tantinyà i companyia van desenvolupar a la part alta del parc municipal un



El carrer de les Joies, durant la Nit de Glamur (fot. C.I.C. - Moià)

embrió de l'espectacle M.U.R.S., que presentaran en el Festival Grec de Barcelona el mes de juliol.

Com sol passar, les idees que planegen —en aquest cas, la dificultat dels homes per a avenir-se i lluitar plegats per aconseguir un objectiu comú com seria la seva pròpia llibertat, ja que sovint acaben sortint punts de discòrdia que els separen— les embolcallen amb elements sorprenents, imprevistos, que deixen el públic desconcertat i una mica perdut en la manifestació terrenal d'aquestes idees tan conceptuals. Els assistents havien d'interactuar a través dels mòbils —prèvia descàrrega d'una aplicació concreta— i a través de la dansa i els colors es va anar desplegant tota la simbologia furera. Tal

com ens va comentar Bàrbara Antúnez, implicada en l'espectacle des de l'inici, els furers van sortir engrescats i van valorar molt positivament aquesta experiència.

No voldria acabar sense felicitar tots els botiguers que van dedicar esforç, treball, diners i nombroses hores de feina a dur a terme una nit com aquesta. Nit de glamur, nit de comerç.

Activitats anteriors de l'ABIC

L'Agrupament de Botiguers i Comerciants de Moià ha organitzat altres activitats durant els primers mesos de l'any.

El dissabte 8 de març, dia de celebració del Carnaval a Moià, la majoria de comerciants de l'ABIC es van disfressar del personatge Pippi Calzaslargas. I, per premiar les compres dels clients, van sortejar un sopar per a dues persones en un dels restaurants associats. La guanyadora va ser Fina Molas, de Moià.

El cap de setmana del 14 i 15 de març diferents establiments de moda, alimentació, esports... van col·laborar en el Fora Estocs de l'ABIC.

Del 23 al 25 de març, un grup de vint-i-set persones van participar en un *retail tour* a la ciutat de Berlín. Acompanyats per una consultora experta, es van fer diferents rutes comercials pels barris de Prenzlauenberg, Mitte, Charlottenburg i Kreuzberg per tal de conèixer tendències, nous conceptes de negoci, altres posades en escena d'espais i de productes... que serveixin d'inspiració als comerciants de Moià per a posar els seus establiments al dia. Aquest és el tercer *retail tour* organitzat per l'ABIC. Els anteriors van ser a les ciutats de París i Londres.

I, el darrer cap de setmana de març, la majoria dels comerços de Moià van participar a la campanya «Moianès més», organitzada pel Consorci del Moianès amb l'objectiu de promocionar el territori en els àmbits turístic, gastronòmic i comercial.

Una processó consolidada

Jaume Clarà

Havent arribat a la quarta edició després de ser recuperada, la consolidació de la processó moianesa del Divendres Sant és un fet. Es va demostrar el vespre del 18 d'abril, quan unes dues-centes persones la van fer possible —una trentena més que l'any anterior, segons ha explicat a LA TOSCA el seu coordinador, Ramon Tarter— i amb un nombrós públic que la seguí amb silenci i respecte. Després que l'any anterior fos passada per aigua, enguany el bon temps hi va ajudar.

Dues circumstàncies han contribuït, a criteri del signant, a fer que el format i el desenvolupament de la processó s'hagi acabat de consolidar. En primer lloc, la participació de la Coral de Moià, dirigida per Andreu Brunat, que ha cantat el *Miserere* i l'*Stabat Mater* tot mantenint el ritme de la processó (a més, és possible que el pròxim Divendres Sant la Coral incrementi el seu repertori amb la recuperació del cant de l'*Entrada de la Soledat*, del compositor moianès Josep Uñó). En segon lloc, el tancament de la processó amb quatre congregants, situats immediatament darrere del rector i acompanyants, ha ajudat a visualitzar millor el seu final, de manera molt digna.

Com a novetat d'enguany, i tal com ja va informar el banderer, Agustí Amargant, en el número anterior de LA TOSCA, hi havia l'estrena d'un nou pendó dels Armats: un pendó que substituïa l'anterior, deteriorat, fet amb la màxima precisió per tal de mantenir l'aparença del vell (només hem de lamentar aquí que per a la realització d'aquest canvi necessari s'aprofitessin elements del pendó antic, en comptes de conservar-lo com a element patrimonial).

I és que cal fer notar que els Armats —que, com és tradicional, també van fer les seves evolucions el Dijous Sant al

vespre— celebraran l'any que ve el seu dos-cents aniversari. Ja s'està treballant en l'organització d'algun acte commemoratiu, segurament coincidint amb una trobada de congregacions dels Dolors que també tindrà lloc a Moià l'any 2015.

El diumenge de Pasqua es van cantar les caramelles, en aquesta ocasió sí que, a estones, sota la pluja. Amb aquest motiu els cants que s'havien de fer a la plaça, a la sortida de missa de dotze, es van haver de fer a l'interior de l'església.

Del 10 al 12 d'abril va tenir lloc, a l'església parroquial, el Triduum dels Dolors.



Cotxes glamurosos (fot. C.I.C. – Moià)



Tancament de la processó (fot. C.I.C. – Moià)

Per l'abril músiques mil!

Elvira Permanyer i Sert

Arriba la primavera i sembla que les notes de música tinguin ganes de sortir del cau i fer-se sentir. No hi hagut cap de setmana que no sonés la música en les més variades tonalitats, formes i maneres.

Així, tenim que s'ha iniciat el **II Cicle Maria Vilardell Viñas**, organitzat per Joventuts Musicals de Moià. El primer concert, a l'Auditori de Sant Josep, fou el 29 de març, amb la pianista Rebeca Miyar, alumna del pianista Daniel Ligorio, que interpretà obres de F. Liszt, L. van Beethoven i B. Bartók. El segon concert fou el 14 d'abril, amb Jolina Canyet Garcia i Hug Vilamala Blanco, que oferiren obres de J.S. Bach, F.J. Haydn, F. Chopin, L. van Beethoven, F. Liszt i S. Rachmaninov. En el tercer concert, el 3 de maig, el pianista callussenc Marc Pusó Badia presentà un programa esplèndid amb obres de J.S. Bach, L. van Beethoven, F. Schubert, S. Prokofiev, M. Ravel i F. Liszt.

Joventuts Musicals també oferí un concert extraordinari el dia 12 d'abril a l'Auditori amb el violoncel·lista alemany-americà Peter Schmidt, amb obres per a violoncel sol de J.S. Bach. El 26 d'abril el pianista blanenc Carles Marigó interpretà peces d'autors de cinc segles diferents: Alonso de Mudarra i Antonio de Cabezón (s. XVI), Pablo Bruna (s. XVII), el P. Antoni Soler (s. XVIII) i F. Mompou, E. Granados, I. Albéniz i M. de Falla (s. XIX-XX).

El dissabte dia 26 d'abril l'església parroquial fou la seu del **tercer concert extraordinari de l'orgue restaurat**. Aquesta vegada amb l'organista Valentí Miserachs, director i mestre de capella titular de la Capella Liberiana de Santa Maria Major de Roma des de 1973, director del Pontifici Institut de Música Sacra (1995-2012), compositor d'un gran i ampli repertori musical (oratoris, música

simfònic-coral, orquestral, organística, per a cobla, litúrgica —*Cants per a la litúrgia* de 1998, amb el nostre company de Redacció Josep Ruaix—, moltes d'elles enregistrades en suports sonors. El concert d'orgue s'inicià amb l'*Ouverture* i la *Pastoral* de l'oratori *El Messies* de G.F. Haendel, seguit del *Largo* de l'òpera *Xerxes*, del mateix compositor. Seguiren peces de J.S. Bach, el famós *Adagio* de T. Albinoni, la *Toccata i fuga en re menor* de J.S. Bach, per a acabar amb l'*Alleluia* de l'oratori *El Messies* de G.F. Haendel. El bis que oferí fou una peça per a orgue composta per ell mateix sobre uns temes populars del Friül.

Per arrodonir les activitats musicals de primavera, el cant coral també va tenir els seus concerts, malgrat coincidir tots dos el mateix dia 27 d'abril i a la mateixa tarda. El primer fou el dels **Cantaires de l'Esplai**, que oferiren una cantada d'havaneres sota la direcció de Carles Vilamajor i acompanyats per l'acordionista Rosa Olivella. En cada havanera, Joan Gaja donava les explicacions pertinents sobre la peça a cantar. S'oferiren peces tan conegudes com *Vell mariner* o *El canó de Palamós*.

El segon concert fou el de la **Coral de Moià**, sota la direcció d'Andreu Brunat, que tenia convidada la Coral Bonaire, de Tona, dirigida per Dolors Lozano i acompanyats per l'organista Pep Serdà. En la primera part, la Coral Bonaire oferí un repertori sacre per cantar en temps de Setmana Santa, amb peces d'A. Vivaldi, C. Franck i L. Perosi. En la segona, la Coral de Moià interpretà obres de diversos autors, des de Haendel, Th. Arbeau i J. del Encina, fins a espirituals negres o adaptacions de Sau. La vetllada s'acabà amb el cant conjunt del *Virolai*.



V. Miserachs, Cantaires de l'Esplai i Coral de Moià (fot. C.I.C., Permanyer, Cabeza)

LES ENTITATS INFORMEN

L'Escola celebra Sant Jordi

Junta de l'AMPA de l'Escola Josep Orriols i Roca

El dia de Sant Jordi els carrers de Moià es van omplir de lectures de poemes i, per segon any consecutiu, l'Escola Josep Orriols i Roca hi va participar. Ho va fer conjuntament amb alumnes de l'Escola Pia, de la Zona Escolar Rural El Moianès Llevant i d'estudiants d'ESO de l'Institut Moianès.

Durant el matí, els alumnes de 4t, 5è i 6è van llegir poemes de Miquel Martí i Pol i sobre la temàtica de l'aigua, entre altres. La lectura es va dur a terme per diferents espais de la vila: la plaça davant de la biblioteca, la del Colom, la de l'església o l'ajuntament. Va ser una activitat molt enriquidora tant per als alumnes que llegien com per a tots aquells que escoltaven, i el fet de fer-ho en espais públics va ser tota una experiència per a ells. Per unes hores van ser els protagonistes, els qui van omplir de poesia i de contes tots els racons del municipi.

Però la festa no va acabar aquí. A la tarda, ja dins l'escola, es van fer les actuacions que els alumnes havien preparat per a aquest dia, aquest cop amb la

il·lusió de tenir els pares i les mares com a públic. Els alumnes de 4t van representar una adaptació de *La llegenda de sant Jordi*, molt aplaudida per tots els assistents; els nens i les nenes de P4 van cantar poemes i recitar rodolins; els alumnes de 1r van representar *El somni de Gaudí* i, per últim, els nois i les noies de 6è van fer un recital de poemes.

A continuació tots els nens, nenes, mestres i famílies van sortir a la pista a ballar amb el Xot i la Fura, els gegants de l'escola. L'AMPA va repartir coca i xocolata per berenar.

Al final de la jornada, les famílies van poder anar a visitar la remodelada biblioteca i així observar *in situ* tots els canvis fets. L'actual remodelació s'inspira en una ambientació del bosc, resultant així més acollidora i convidant els nostres fills a endinsar-se en l'apassionant món de la lectura, estimant els llibres i tot el que ens aporten. Aquests espais i dies com el de Sant Jordi fan arribar molt més fàcilment la lectura als nostres nens i nenes.



Lectura davant de la biblioteca (fot. Escola J. Orriols)

Jornades «Alimentació i Esport»

C.E. Moià

Els dijous 20 i 27 de febrer, a les set de la tarda, el C.E. Moià va organitzar una xerrada sobre alimentació i esport al Consorci del Moianès.

La xerrada va sorgir com a iniciativa per tal de conscienciar i donar informació als jugadors i jugadores de futbol del club i a les seves famílies sobre la importància de l'alimentació a l'hora de practicar un esport, ja que fa temps que s'observa que les pautes alimentàries no sempre són les més adients (no esmorzar abans d'un partit, beure refrescos ensucrats, menjar poca fruita i verdura, beure poca aigua...).

Més de cent assistents —entre pares, mares, jugadors i entrenadors— van gaudir d'una tarda amena i enriquidora, en la qual van adquirir diversos coneixements per tal de seguir una alimentació adequada, a càrrec de Carme Vilardell Vila, metgessa endocrinòloga i mare d'una de les nostres jugadores de l'equip infantil aleví femení.

Les xerrades es van realitzar en dues jornades: la primera adreçada als juga-

dors i jugadores de cinc a dotze anys i la segona als més grans, de tretze a dinou anys. Cal destacar que a les jornades hi van assistir també altres participants que no juguen a futbol però que realitzen altres tipus d'esports.

Les dues sessions informatives anaven encaminades a explicar com ha de ser l'alimentació dels nois i noies, quins aliments són importants per al seu creixement i desenvolupament i com introduir alguns aliments importants en la seva dieta. També es van donar consells en alimentació per a la pràctica del futbol, abans i després de l'activitat esportiva.

Des del C.E. Moià volem agrair la participació de tots els jugadors i jugadores, així com dels pares i mares i dels entrenadors pel seu poder de convocatòria a la xerrada.

Agraïm també al Consorci del Moianès la cessió de les instal·lacions i, sobretot, agraïm a la Carme Vilardell la preparació, dedicació i explicació per a millorar l'alimentació dels nostres jugadors i jugadores.



Una de les sessions de la Jornada (fot. C.E. Moià)

Biblioteca de Moià

Durant el mes de maig i fins al setembre, amb motiu del tricentenari del 1714, les biblioteques del Bages i del Berguedà s'han sumat a la commemoració. Cada biblioteca posa a disposició dels seus usuaris, en un lloc ben visible, tota la bibliografia sobre la Guerra de Successió i el seu desenllaç l'any 1714. Cada participant que agafi en préstec un d'aquests documents entra en el sorteig dels *Farcells culturals 1714*, amb productes gastronòmics i culturals de les nostres comarques (n'hi ha quatre, tres per a adults i un d'infantil).

També s'ha iniciat pel maig la campanya *No perdís el tren*. Les biblioteques que integren el projecte Turisme i Informació (Arenys de Mar, Berga, Caldes de Montbui, Moià, Sabadell (biblioteca Els Safareigs), Sant Celoni, Taradell i Vilafranca del Penedès) ofereixen, a qui agafi en préstec guies o revistes de viatge, l'oportunitat de participar en el sorteig de tres bitllets d'InterRail de segona classe per a dues persones: un InterRail Global Pass continu de 22 dies, un InterRail Global Pass doble Flexi de 10 dies en 22 dies, i un InterRail Global Pass doble Flexi de 5 dies en 10 dies.

En el Club de Lectura del mes d'abril es va llegir la novel·la *Fil i carbó*. La ter-

túlia, amb presència de l'autor, Ramon Soler, va ser molt amena. Un passi de fotografies va mostrar els fets ocorreguts en la novel·la i la seva protagonista.

Per celebrar la Pasqua es va fer, amb molt èxit de participació, un taller de mones. Cada nen o nena va poder fer i decorar la seva petita mona i, un cop acabada i ben embolicada, tots a berenar al parc.

Aquest any la biblioteca es va sumar a la Nit de Glamur que organitza l'ABIC. A les vuit del vespre va oferir l'espectacle per a adults *Spa Mocions*, a càrrec de Rosa Fité. Els assistents van poder gaudir d'uns monòlegs plens d'humor, autocrítica i emocions.

Durant tot el mes de maig s'ha pogut admirar a la biblioteca una exposició fotogràfica sobre el nord de l'Índia. El seu autor, Juan D. Melguizo, hi retrata el paisatge humà i espiritual.

I seguint amb les activitats de commemoració del 1714, per al divendres 30 de maig, a les vuit del vespre, està prevista la xerrada que farà Francesc Serra, historiador i professor de l'Institut de Moià, titulada *La guerra del 1714: des de l'inici fins al Decret de Nova Planta*, en què donarà una visió general i didàctica sobre aquest episodi de la nostra història.



Recreació de la batalla d'Almansa

Ramon Tarter

El cap de setmana del 26 i 27 d'abril, la companyia dels Hússars Hongaresos de l'Associació Moià 1714 vàrem assistir, convidats per l'Associació Almansa 1707 i l'ajuntament d'aquella ciutat de la província d'Albacete, a la Recreació Internacional de la Batalla d'Almansa.

Aquesta recreació és una de les més importants a nivell europeu de les relacionades amb el segle XVIII. Allà ens vàrem trobar els tres grups catalans, i altres grups tant d'Espanya com vinguts d'arreu d'Europa. En total hi vàrem participar uns quatre-cents recreadors, a més d'una trentena de cavalls i quatre peces d'artilleria, dues d'elles de gran calibre. A les dues recreacions que es varen fer hi varen assistir, segons els organitzadors, aproximadament unes 15.000 persones.

Durant la recreació de la batalla, ocorreguda en 1707 i que va significar la més gran derrota de les forces austriacistes enfront de les borbòniques, la nostra unitat va formar part de l'ala esquerra de l'exèrcit austriacista, juntament amb el Regiment de Sant Narcís (de l'associa-

ció Miquelets de Girona) i el Regiment de Desemparats (de l'associació Micalets del Regne de València), exercint les funcions d'infanteria lleugera, cobrint l'avanç dels regiments d'infanteria de línia. Desgraciadament, tal com va succeir en la batalla real, el nostre bàndol va ser derrotat i hagué de rendir-se davant el duc de Berwick.

Malgrat el cansament que representa assistir a un esdeveniment d'aquestes característiques —el viatge és de 650 km d'anada i altres tants de tornada en un cap de setmana—, l'experiència ha estat molt enriquidora i ens ha permès conèixer de primera mà l'activitat d'altres grups similars al nostre amb molta més experiència en el món de la recreació històrica.

En el que portem d'any, la nostra associació ha participat, conjuntament amb altres grups, en esdeveniments a Arbúcies, la Gleva, Montesquiu, Caldes de Montbui, Navarces, l'Hospitalet de l'Infant, Talamanca, Badalona i Torredembarra, tots ells commemorant diferents fets relacionats amb el Tricentenari de la Guerra de Successió.



Recreació amb presència moianesa

MOIANÈS

Jornades Solidàries 2014

Desperta Espurnes

El dia 17 de maig l'associació artística Desperta Espurnes organitzà a Collsuspina les VI Jornades Solidàries —que havien de continuar una setmana després, a Moià—, amb motiu de l'agermanament amb les entitats Laudes Infantis, de Colòmbia, i Inhiambia, de Nicaragua. El nostre agermanament està fonamentat en una col·laboració activa i de suport en projectes que generen molt més que l'ajuda dispensada. Es recolza un grup de teatre Social a Colòmbia i es compra material per als tallers de manualitats i artístics a Nicaragua.

Ambdós projectes generen molt més del que aportem, base principal de la nostra filosofia d'entitat.

Per segon any i gràcies a vint-i-cinc artistes diferents, s'ha repetit l'edició d'un nou doble CD solidari, que es pot obtenir en comerços de Moià i Collsuspina.

Durant tot l'any els Desperta Espurnes col·laborem en diverses iniciatives del nostre propi país, donem suport i participem amb la plataforma Units per la Fam de Moià, dinamitzem punts juvenils, apostem per una educació integral i de qualitat en la gestió del Centre Obert de Moià, col·laborem amb altres entitats de caràcter social com la Comunitat dels Avets...

I durant el mes de maig i des de fa sis anys, la nostra entitat inverteix part dels seus esforços en realitats allunyades però molt castigades. Com que creiem en la responsabilitat social i global, apostem fort pel format de les Jornades Solidàries. Dos dies plens d'activitats infantils i familiars: espectacles, concerts, tallers... Aquest any amb el suport d'en Tortell Poltrona.

Entre altres espectacles, a Collsuspina hem ofert: espectacle de contes *L'imaginari de la Carla*, taller de dansa africana amb Djilandiàng, espectacle de circ *Soliloqui* a càrrec de la companyia Katraska, cercavila amb els Diables de Castellterçol, animació infantil amb Carles Cuberes, espectacle de clown amb Peca (companyia Topguay) i l'obra de teatre *Quan l'amor és vida*, a càrrec de Folls pel Teatre. A Moià, havien d'intervenir-hi: Tunquete i el Sr. Punxó (contes), Pol i Carla Lindy Hop (taller de swing), companyia Lolamentó (clown), Geganter i Grallers de Moià (cercavila), companyia Arritmados (circ), Leine i Deiryl (dansa) i Landry el Rumbero (animació infantil).

El cafès solidaris van estar dedicats a la metodologia de «El Trueque» (Collsuspina) i a «Una mirada des del cor de l'adopció» (Moià).

El Truc, quarantè aniversari

Pere Criach i Puig

Com neix una duna? Fem un pilot de sorra i afegim-hi un gra rere un altre a una altíssima velocitat. Podem precisar l'instant en què pel sol fet d'afegir-hi un gra el pilot de sorra es transforma en una duna? És gairebé impossible. Doncs el mateix succeeix amb l'impacte de les nostres accions individuals sobre el conjunt de la societat. I un dels motius de no poder precisar l'efecte causat pels nostres actes és perquè en si mateixos no són decisius. El que és realment decisiu és la seva interconnexió, la forma en què interactuen i que de vegades porta a uns efectes que són just el contrari del que persegueixen les accions individuals, com la bombolla immobiliària, i d'altres en què els efectes són els desitjats, com la recuperació del sentit de país.

Aquestes reflexions sobre l'abast de les responsabilitats individuals tant en la producció de fracassos com en la consecució d'èxits col·lectius sorgeixen especialment en recordar accions de temps passats. Com la d'ara fa quaranta anys, en 1974, en un temps en què un general encara dictava la llei (del més fort) i la llibertat era només un anhel. En aquell temps un grup de joves de l'arxiprestat del Moianès que assistíem a les trobades de jovent organitzades per Mn. Josep Ruaix decidírem engegar una revista quasi-comarcal. L'objectiu era senzill i estava a l'alçada del nostre optimisme: canviar el món. I, com que tot i ser idealistes érem també força pragmàtics, optàrem per començar el canvi a casa. Hi

havia molt per canviar; vivíem en un País que no era reconegut com a tal, teníem una llengua que només podíem parlar en la intimitat i sofríem una mena de democràcia que anomenaven orgànica potser per la pudor que feia.

Així, doncs, en l'editorial primer no dèiem pas que volíem recuperar les llibertats, la llengua i el País, perquè en cas de dir-ho hauria estat el darrer editorial. Explicàvem que la motivació que ens havia portat a iniciar aquesta empresa era el redescobrim i revalorització de les pròpies essències: «immersos com estem en un espèss brou d'informacions anecdòtiques i dades dels països més allunyats, ens trobem amb un gran desconeixement de les nostres pròpies realitats»; «l'interès pel País i pel món ha d'estar fonamentat en l'interès pel poble i la comarca», i on es diferenciaven clarament les dues unitats col·lectives

més grans: el País per una banda i l'Estat per l'altra. Alhora fèiem una crida a la col·laboració manifestant la voluntat d'encaibir en la publicació totes les opinions que afavorissin *fer un País millor*. El qui volia entendre-ho ja sabia de què parlàvem.

Per voluntat majoritària la revista es va batejar amb el nom de *El Truc*. Aquesta denominació indicava el propòsit de fer una crida, donar un toc d'atenció i sacsejar una societat, la nostra, la més propera, la dels pobles i la comarca del Moianès.

L'inici va ser menys dur del que havíem temut. L'empenta desinhibida de la jo-



MOIÀ Avda. Zona Industrial, s/n Tels. 93 830 12 25 93 820 77 77 AVINYÓ Antoni Prat, s/n Tel. 93 838 72 78 SANT QUIRZE SAFAJA Ctra. de Mollet-Moià Km. 25,400	 CALEFACCIONS - INDÚSTRIES AGRÍCOLA - AUTOMOCIÓ  SERVEI A DOMICILI TELS. COMANDES : 93 830 12 25 - 93 820 77 77
---	--

ventut aixoplugada en el paraigua influent de l'Església va superar tots els obstacles administratius i la publicació es va poder registrar com a «Butlletí intern dels joves de les parròquies de Sant Feliu de Codines, Castellterçol i Moià». Per a aconseguir-ho, la col·laboració de dues persones va ser crucial. En Josep Sala Bach, que malauradament va morir l'any 2008 essent rector de Sant Vicenç i Sant Pere de Torelló, llavors seminarista a Vic, va participar activament en les reunions fundacionals i fou decisiu en aconseguir la col·laboració i confiança de l'arxiprestat. L'altra persona que va consolidar la col·laboració amb l'Església va ser els prestigiós filòleg Mn. Josep Ruaix, primer censor, per poca estona, i primer corrector de català de la publicació en un temps en què cap de nosaltres no n'havia pogut estudiar un borrall; tot un luxe i una bona oportunitat d'aprendre la nostra llengua. Val a dir que com a censor només li recordo la substitució del cognom «Marx» per «els filòsofs». I també que sense les trobades de jovent que organitzava, seguint l'esperit de l'*aggiornamento* propugnat pel Concili Vaticà II, la revista no hauria estat possible.

Ens va sorprendre la bona acollida del primer número, picat a màquina per dits inexperts que també en varen fer la composició, i imprès en una parròquia de Barcelona. El segon número va ser víctima de l'èxit del primer i de la nostra impe-

rícia com a editors i va provocar un dèficit pressupostari que es va anar eixugant a partir del tercer.

La justificació de la candidatura del Moianès com a nova comarca, la defensa dels principis ecològics de salvaguarda del medi natural i un marcat esperit crític en la redacció de la informació que transmetia foren els trets més característics de la nova publicació.

Han passat quaranta anys i en deu fer uns quinze que la revista es va deixar de publicar. En el temps de la seva existència un bon pilot de gent es va anar rellevant per mantenir-la viva, dipositant els seus granets de sorra per assolir els objectius que la varen fer néixer. I, aconseguit el retorn d'una gran part de les llibertats, amb permís de la Constitució, i una bona recuperació de la llengua, resta la restauració del País i el reconeixement del Moianès com a comarca. La interconnexió d'aquests granets amb moltíssims d'altres va fent el seu efecte.

D'anècdotes se'n podrien explicar moltes, però solament hi ha una persona que les pugui explicar totes. Només ell va estar a la redacció de la revista del primer al darrer número: en Ramon Puig. I segurament que és a la seva constància, al seu paper de pal de paller, que una publicació de jovent en un temps de canvis profunds va arribar gairebé als vint-i-cinc anys d'existència. Un petit miracle.

Fem ocupació per a joves

Consorci del Moianès

El propassat dia 30 d'abril més de vint-i-cinc joves van assistir a la presentació del programa *Fem ocupació per a joves*; un programa innovador i pioner impulsat pel Consorci del Moianès i subvencionat pel Servei d'Ocupació de Catalunya, el Servicio de Empleo Público Estatal i el Fons Social Europeu.

Per a aquest any 2014, des del Servei d'Ocupació del Moianès s'han definit diferents actuacions per a fomentar l'ocupació de les persones en situació d'atur del territori, en especial de la població jove. L'objectiu del programa és facilitar la inserció laboral de les persones joves del Moianès, oferint-los un lloc de treball real en empreses i formació adaptada a aquest lloc de treball.

Amb aquest programa, doncs, es pretén ajudar els joves a poder trobar feina i adquirir experiència laboral i formació professionalitzadora i, al mateix temps, ajudar les empreses per tal que els sigui més fàcil poder cobrir llocs de treball.

Els joves que poden participar en el programa han de tenir entre divuit i trenta anys, estar a l'atur i tenir l'ESO, un cicle formatiu de grau mitjà (en cas que vulguin canviar de sector) o el batxillerat. A més, és un requisit valorable el fet que tinguin



Presentació del projecte (fot. Cons. Moianès)

experiència laboral prèvia. Les empreses comptaran amb assessorament i suport tècnic del Consorci del Moianès en tot el procés de contractació i seguiment dels joves.



CLÍNICA PODOLÒGICA MOIÀ

DR. Carme Mendoza Saera
Nº Col. Podologia 1.113 / Nº Col. Infermeria 34.996

TRACTAMENTS DE PODOLOGIA I INFERMERIA

Plaça Colom, 4, 2n, 2a
Tel. 93 820 9155 - 08180 MOIÀ



Odontologia conservadora i estètica
Endodòncia i pròtesis
Odontopediatria
Ortodòncia
Cirurgia
Implants i periodòncia
Blanquejaments

CLÍNICA DENTAL ANFRUNS

Dra. Carlota Anfruns Damians - Odontòloga i Màster en Od. Integrada d'adults
Dr. Lluís M. Anfruns i Serra / Metge - Estomatòleg

Av. de la Vila, 3-5 - 08180 Moià - Tel. 93 820 81 28

Visites diàries

Notícies de l'Estany

Maria Estany Esparó

El diumenge 2 de març a les cinc de la tarda, al local del cine es va fer un ball de Carnestoltes infantil.

El dissabte 8 de març, Dia Internacional de la Dona, sopar i festa de la dona a l'Hostal Grau.

El dia 13 d'abril, diumenge de Rams, es va fer la tradicional benedicció de palmes i de palmons a davant de l'església, inici de la Setmana Santa.

El dia 18 d'abril, Divendres Sant, a les onze del matí, viacrucis per l'església i el claustre. També es va fer un taller de llegendes de l'Estany (com la del senyor de Rocafort) en un llibre especial mexicà, a càrrec d'Isabel Fonoll.

Els nens i nenes han escoltat diverses llegendes i les han dibuixat. A la tarda, al local del cine, projecció cinematogràfica familiar.

El 20 d'abril, diumenge de Pasqua, el grup caramellaire Sortits de l'Ou va cantar i ballar pels carrers del poble. Com que va ploure durant gran part del matí, hagueren d'actuar dins el local social i als bars, però pogueren fer un petit recorregut. Van

oferir un bonic repertori de cançons i de balls.

La diada de Sant Jordi (23 d'abril), a la plaça del Monestir hi havia una paradeta de venda de roses gestionada per l'AMPA de l'escola de l'Estany.

El diumenge 4 de maig, a l'església, hi hagué un concert amb el grup de Gospel de Sallent.

El dissabte 10 de maig l'Ajuntament de l'Estany va organitzar una sortida amb autocar a la Terra Alta. A Gandesa van visitar el Centre d'Estudis de la Batalla de l'Ebre i després van anar tots a dinar en un restaurant.

A la tarda van visitar la serra de Pàndols (vegeu la fotografia) i es desplaçaren al Pinell de Brai a fer una visita guiada en un celler.

El dia 30 d'abril va néixer Laia Roca i Obradors, filla de David i de Laia. L'enhorabona.

El dia 13 de maig va morir Salvador Farràs i Purtí, de seixanta-un anys. Al cel sia.

EXCURSIONISME I NATURA

40 anys fent camí, 40 anys fent GEMI

Josep Font



El Grup Excursionista Moianès Independent, el GEMI, celebra enguany el seu quarantè aniversari. Com passa amb les persones, la quarantena és una edat que convida a fer balanços. Per tal de valorar aquest trajecte, doncs, LA TOSCA n'ha parlat amb dues persones representatives del cicle de vida d'aquesta entitat: d'una banda, amb en Jordi Soler, el qual, havent-ne estat membre fundador, ha retornat recentment a la presidència de l'as-

sociació; de l'altra, amb en Joan Carles Garcia, que ha coordinat les activitats del GEMI durant més de dues dècades conjuntament amb en Quini Sánchez.

El GEMI es va constituir l'any 1974, a les acaballes del franquisme, per una colla de joves inquiets integrada, sense voluntat d'exhaustivitat, per gent com Esteve Molist, Joan Bach, Manel Clarà, Josep Roca, Josep Alboquers, Montse Oller o Carme Picanyol. El primer president va ser l'Esteve Molist, que morí a conseqüència d'un accident volant en ala delta a Moià. Dues sortides van servir de catalitzador de l'activitat posterior: l'inici de la travessa Moià-França i una expedició als Pics d'Europa de quinze dies de durada. «Aquells primers anys vam aprendre a escalar a Montbrú o al Pedraforca», diu en Jordi Soler, «i també volíem especialitzar-nos en l'espeleologia, aprofitant l'existència del sistema de les Coves del Toll». El GEMI, llavors, era una entitat que tan aviat feia excursions com cursos d'excursionisme per als infants, o bé organitzava concerts, com el de Lluís Llach l'any 1976,



Els excursionistes, a la serra de Pàndols (fot. Marina Berdalet)



Excursió al Pedraforca, a finals dels setanta

o que incidia en altres activitats del poble. com el pessebre monumental a la plaça Major. «Molts anys, quan entrava la gent a la Missa del Gall encara no el teníem acabat i a la sortida de missa el GEMI els convidava a contemplar el pessebre —amb dissenys rupturistes— celebrant el Nadal amb coca i xampany» (la paraula cava no s'utilitzava, llavors). És una època curulla d'anècdotes, com ara l'haver guanyat el concurs de cuina que organitzava l'entitat Cultura de la Dona, on la participació masculina no era previsible.

Una fita d'aquell GEMI és haver iniciat la Caminada Popular pel Moianès. «En aquells moments, a tot Catalunya només existia la de Sagàs», recorda Jordi Soler. La de Moià es va posicionar com a *ruta turística i gastronòmica* i la Unió de Botiguers es va abocar a col·laborar-hi. La caminada va ser un autèntic fenomen de masses, en què van arribar a participar un miler de persones en un moment en què encara no s'havien popularitzat, i un dels actes destacats de la Festa Major. Aquells anys es va descobrir també l'enllaç entre l'avenc del Bassot i les coves del Toll, cavitat que es va topografiar íntegrament.

Aquella colla que va fundar el GEMI es va anar ampliant i diversificant. «A finals dels anys vuitanta una generació més jove en vam assumir la coordinació», recorda en Joan Carles García. «Vam mantenir les activitats que ja es feien, però vam impulsar noves

propostes, com *Tothom a esquiar*». Amb aquest lema van començar a organitzar una esqujada popular per Sant Sebastià, que ha arribat a desplaçar tres autocars per la Festa Major d'Hivern. També en aquell temps s'inicia la Marxa Nocturna d'Orientació, que es va celebrar durant set anys. En 1992 també es va encetar un cicle d'audiovisuals de muntanya.

Els darrers anys el GEMI ha maldat per oferir una agenda d'activitats d'excursionisme amb una mitjana d'una sortida al mes. S'han portat a terme serveis com la senyalització del sender de gran recorregut GR-177 del Moianès. També s'ha fet la ressenya i s'han equipat amb material unes dues-centes vies d'escalada a les zones de la Falcia, Montbrú i el Vol de l'Àliga, a Roques Tallades. Aquest 2014 també s'ha assumit, amb Rivendel, la co-organització de la Cursa dels Dos Turons, conscients que anar a córrer per camins i

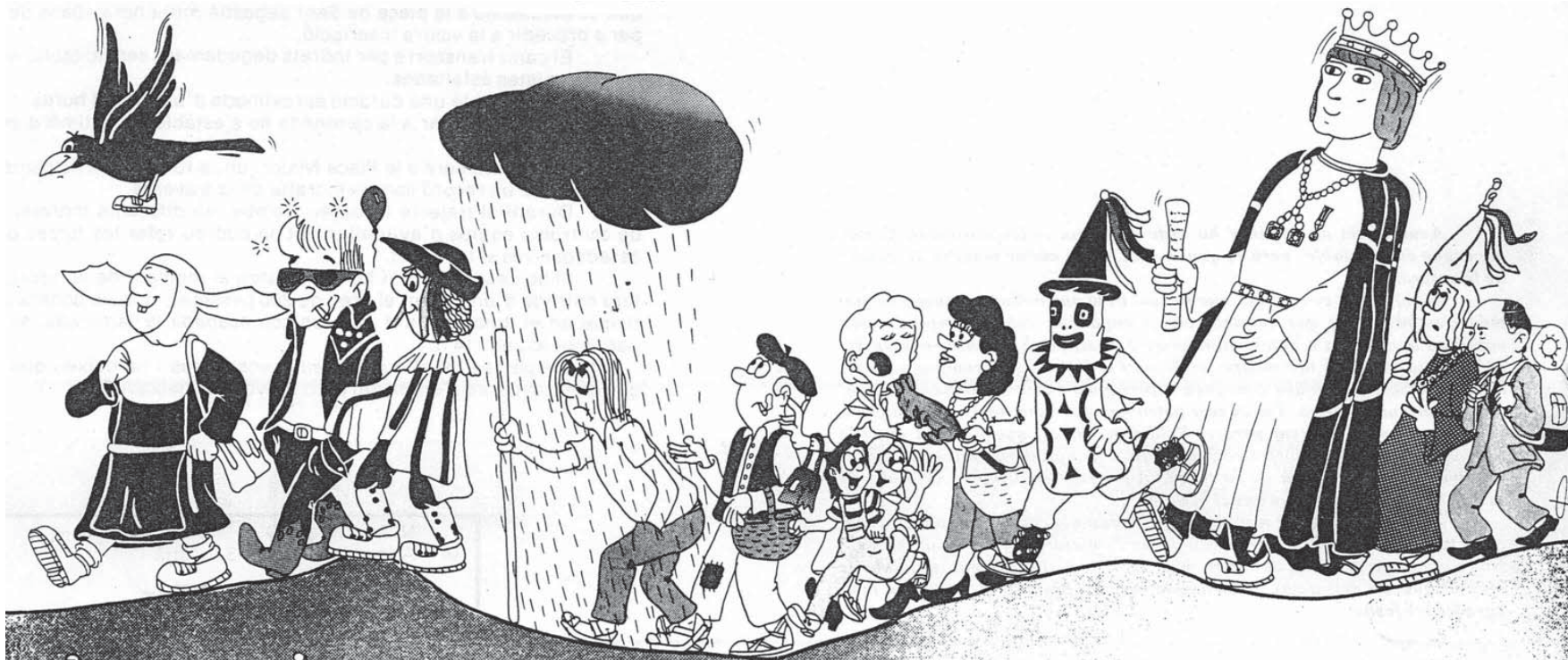
turons és una activitat molt comuna entre els associats.

El GEMI compta ara amb 240 socis. Recordant conjuntament el passat i els projectes d'enguany, en Jordi i en Joan Carles valoren l'abans i l'ara de l'associació. En Jordi Soler, que ha viscut tots dos moments, es decanta per l'actualitat, lluny de la nostàlgia. El GEMI, ara, és una entitat orientada a oferir serveis als afectats a l'excursionisme. Quan es proposa i s'anuncia una excursió, s'ha preparat prèviament a consciència i s'assegura que totes les persones que s'hi inscriuran la podran dur a terme. Més que una colla d'amics, és un grup prudent que aporta fiabilitat als socis. Abans hi havia un component superior d'aventura, on cadascú s'havia d'espavilar.

Abans i ara alguns integrants del GEMI han aconseguit fites importants en el món de l'escalada, als Estats Units, als Alps o

al Pakistan. Quan comparen l'evolució de l'excursionisme, en Joan Carles i en Jordi estan d'acord que ha passat de ser una activitat molt especialitzada a ser un fenomen que s'ha popularitzat moltíssim. Ascendir un pic de 3.000 metres al Pirineu requeria dies, mentre que actualment, amb la millora de les carreteres, és possible de fer en vint-i-quatre hores el que fa trenta anys requeria tres dies. El telèfon mòbil, el GPS i la millora del material han aportat molta seguretat a l'excursionisme. En Joan Carles recorda, però, que això també té riscos. «Hi ha qui creu que trucant al 112 ho tindrà tot solucionat.» Les millores en l'accessibilitat i la falta de formació també provoquen, doncs, que la societat no sigui conscient dels límits i riscos de la muntanya. D'aquí la importància de grups com el GEMI, que permeten iniciar la gent en l'entorn i en el coneixement de la muntanya. 40 anys fent camí, 40 anys fent GEMI és

el lema que han escollit per a anunciar i acompanyar les activitats d'enguany. En Jordi i en Joan Carles donen les gràcies a totes les persones que aquests anys hi han col·laborat, tant en l'organització de les activitats com participant-hi o bé col·laborant en la caminada popular. Constatades l'energia i la il·lusió que transmeten en parlar dels projectes del futur, sembla que el GEMI hagi fet aquesta travessa de quaranta anys en un tres i no res, i que té camí per a estona. Per molts anys!



Dibuix de Pep Solé per a la Caminada Popular de l'any 1982

La Moià-França

La travessa Moià-França és ben representativa de l'evolució del GEMI. El camí de França està molt arrelat en la tradició. A finals del segle XIX, per exemple, monografies de geografia publicades a França destacaven la importància, a la Catalunya Central, del camí ramader que, des del Vallès, s'enfila per Moià cap al Lluçanès i que portava els ramats cap al pla d'Anyella a la primavera i els retornava a la plana a la tardor.

Aquest camí també es vinculava a la fugida cap a França, al final de la guerra civil, quan una colla de moianesos el redescobrí a mitjans dels anys setanta del segle passat. L'any 1976 el GEMI organitzà oficialment la *1a Travessa Moià-França* i, des de llavors, no ha deixat mai de celebrar-se per Setmana Santa, amb alts i baixos de participació, entremig de nevades i pluges i, sobretot, amb la transformació dels camins i la forma d'organitzar-la.

La travessa té una durada de tres dies, amb unes etapes que s'han mantingut estables durant aquests anys: de Moià a Alpens el primer dia, d'Alpens a Castellar de n'Hug el segon, i fins al municipi d'Osseja a la Cerdanya el tercer, on

es continua caminant fins a l'estació de Puigcerdà per esperar el tren fins a Vic. Tot plegat, uns 105 km de distància i un desnivell acumulat molt gran.

Els primers anys els caminaires eren pràcticament autònoms, és a dir, que portaven a la motxila, a les espatlles, el que necessitaven per als tres dies de camí. La interacció amb els pobles era mínima i els llocs per a descansar a la nit molt variables al llarg dels anys: un local cedit per l'ajuntament, gimnasos, coves, etc.

Des de fa uns anys el GEMI organitza la travessa de forma planificada. Els marxaires porten a sobre el que necessiten per a menjar, però els sacs de dormir i la roba per a canviar-se és transporta en cotxes. A Alpens es dorm en una residència des de fa anys i se sopa a l'Hostal. El segon dia fins i tot es dina asseguts a taula i a Castellar de n'Hug també se sopa al restaurant. Un servei de cotxes es fa càrrec de transportar les motxilles i donar suport als caminaires. Durant aquests anys s'ha vist com moltes cases, mig enderrocades, s'han restaurat i convertit en cases rurals. També un fenomen ha pertorbat l'itinerari: el progressiu asfaltatge dels camins.

Aquest 2014 van sortir de Moià quaranta-dos caminaires.

Torna la rompuda

Josep Font

Pocs, ben pocs, lectors de LA TOSCA hauran parlat de *fer rompuda* les darreres dècades, una expressió sense significat per a la generació digital. La rompuda, que consisteix a preparar la terra per al conreu eliminant arbres, soques i mates, és una feina de pagès que significava *civilitzar* la terra, i que va permetre l'assentament de població a la Catalunya rural i la formació de masies. La desaparició del món pagès en la segona meitat del segle XX va comportar l'abandonament de camps i feixes i la progressiva extensió, a la nostra comarca, del bosc de pi, que, amb el pas del temps, ha tenyit el paisatge de verd, talment un teló de fons de l'escenari del camp, però on ningú no actua.

És per això que suposa una inflexió comprovar com s'està intensificant la creació i recuperació d'antics camps o feixes. És una novetat històrica, després d'un període de més de cinquanta anys de creixement desaforat del bosc. Al Moianès ho podem veure a la vall de Marfà (al Gironès, al Saiolic o a la Datzira), així com al Serrat Gran de Postius, al terme

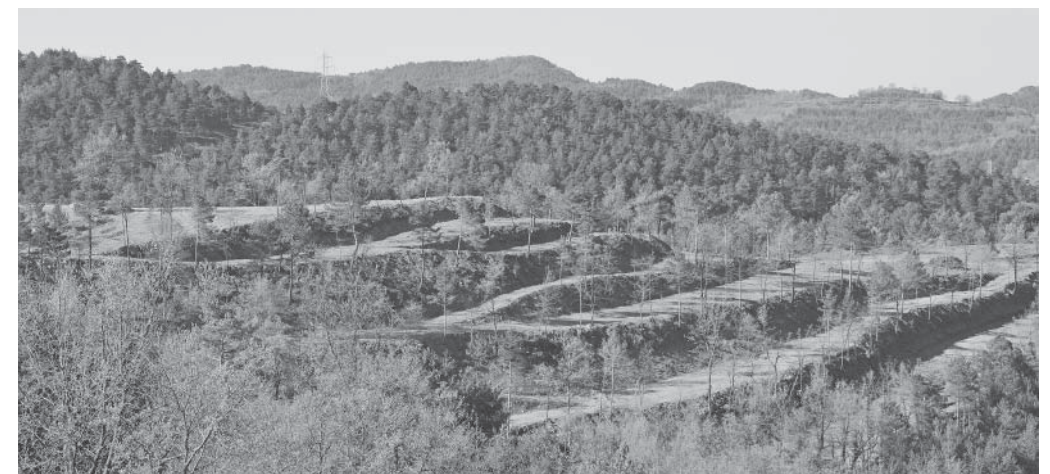
municipal de Muntanyola. LA TOSCA n'ha volgut parlar amb els especialistes per valorar-ho.

En Josep Roca i Iglésias, que ha estat sempre vinculat al sector primari, treballa materialment fent rompudes mitjançant l'empresa Serveis Forestals del Moianès. A parer seu, la recuperació dels camps assenyalava un canvi de tendència, un retorn de l'interès pels productes del camp. Reconeix que els permisos necessaris per a substituir el bosc per camps haurien estat impossibles fa vint anys. Destaca que aclarir els boscos ajuda a la prevenció dels incendis i que aquesta conversió també permet de fer pastures per als ramats, a més de camps agrícoles. Aquesta activitat, afegeix, permet de millorar els camins d'accés i és una via per a aprofitar la biomassa.

Antoni Mur, inspector en cap dels Agents Rurals, afirma que en aquest fenomen hi ha tingut un pes definitiu el canvi de criteri en la política forestal. El creixement continu i compactat del bosc incrementa el risc de grans incendis forestals,



Participants en l'edició d'enguany de la Moià-França (fot. J. Font)



Recuperació de feixes al Serrat Gran de Postius (fot. J. Font)



Rompudes al Gironès (fot. J. Font)

diffícils de controlar. La creació de discontinuïtats en el bosc en forma de mosaic agroforestal és una mesura de prevenció d'incendis, però també millora la biodiversitat i crea expectatives de fer créixer els rendiments de la finca, amb l'explotació agrícola o bé amb l'aprofitament de la biomassa. Mur explica, fil per randa, el procediment per a fer aquests canvis, que estan detalladament regulats: cal un informe preceptiu de l'ajuntament, que no és vinculant, i, en funció d'altres criteris com l'extensió de la finca, el pendent o la classificació de la finca en l'ordenament urbanístic, el procés serà més o menys llarg i caldran informes de diferents unitats. Mur comenta que les rompudes s'estan estenent per diverses comarques.

N'hem volgut parlar, finalment, amb Xavier Serrano, enginyer tècnic agrícola i membre del col·lectiu ecologista El Fanal, que ha redactat informes de rompudes a petició dels ajuntaments. «La matriu fo-

restal és tan immensa que introduir discontinuïtats és important, així com recuperar feixes i marges de paret seca.» Explica i valora positivament les actuacions a la vall de Marfà, destacant que es conservin, en el moment de fer desaparèixer el bosc de pins, els arbres existents als marges, com s'ha fet al Saiolic. Hi influeix, afirma, el fet que cases com la Datzira, el Xei i el Sors tornin a estar habitades i que tinguin necessitat d'hortes i pastures. Defensa també les actuacions que es fan a les carenes (com la del Serrat Gran de Postius). Aquestes aclarides només es veuen des de la mateixa carena i, en canvi, en obrir per perspectives i vistes, dóna valor al paisatge, a més de constituir un bon tallafoc. Ara bé, Serrano no és partidari d'un xec en blanc. La rompuda és també un canvi administratiu que podria obrir la porta a noves activitats o construccions en l'espai rural. Sense control, podria ser també un fenomen especulatiu i explica les ordenances de diferents municipis del Moianès per a limitar o impedir les rompudes en espais amb valors naturals protegits.

La societat contemporània, a casa nostra, s'ha sensibilitzat molt en temes relacionats amb la gestió de la fauna i dels elements naturals. El consens és difícil, entre grups d'interès. Cal celebrar, doncs, que persones com Josep Roca, que hi intervé directament fent aquestes transformacions, Antoni Mur, des de l'administració pública, i Xavier Serrano, enginyer agrícola i membre de El Fanal, coincideixin molt en els seus punts de vista.

Joan Maria Serra, geògraf molt vinculat al Moianès, escrivia a *Modilium* que, durant segles, el paisatge del Moianès era el de mosaic agroforestal. Un paisatge que havia configurat la identitat del Moianès i que, alertava, s'havia anat desfigurant els darrers anys. Amb les rompudes hi ha elements per a pensar que el mosaic agroforestal retorna.

Col·laborem amb el Projecte Rius

Isabel Masó. Institut Moianès

Dins el Projecte Èxit, d'un grup de Diversificació Curricular de l'Institut Moianès, hem vist que les experiències d'obertura del centre a l'entorn proper han anat demostrant molta efectivitat. Seguint amb aquesta filosofia, vam intentar observar l'entorn, detectant algunes coses que podrien millorar i sobre les quals poguéssim actuar d'alguna manera. És un intent d'educar ciutadans actius i responsables.

Aquest any hem volgut descobrir que prop del poble hi passa una riera. El lloc que vam trobar era molt bonic, però feia pudor i a la riera hi havia escuma. També vam observar que abans de passar pel poble la riera era més neta. Què podríem fer? Vam buscar a les xarxes i vam descobrir el Projecte Rius, una iniciativa desenvolupada per l'Associació Hàbitats, que dóna formació, recull i comparteix dades sobre l'estat de les aigües. El Projecte Rius té el seu l'àmbit d'actuació en les diverses conques fluvials de Catalunya, però també s'està duent a terme al País Valencià, Galícia, Madrid, Cantàbria i Portugal, a través de la Xarxa Projecte Rius.

Preveiem que el nostre projecte tinguí continuïtat, de manera que sortirem dos cops l'any per complir els compromisos adoptats amb el Projecte Rius i fer les observacions pertinents. D'altra banda, s'aniran marcant objectius diferents cada curs, de manera que es noti un progrés i s'adapti als aprenentatges del grup i als coneixements que es vagin obtenint o a les noves necessitats que es vagin plantejant. Serà, per tant, un projecte viu.

Hem treballat des d'un esperit de descoberta i d'experiència viva. Així és com ho expliquen els seus protagonistes:

Els alumnes de l'Aula Oberta tenim un hort ecològic. Pel setembre necessitàvem canyes per a aguantar el plàstic a fi de



Elaboració del treball (fot. IES Moianès)

CLÍNICA DENTAL PUJOL

Ctra. de Manresa, 35 - Baixos
08180 Moià
www.clinicadentalmoia.com
Tel. 93 830 06 98
Mòbil 629 058 269

ODONTOLOGIA GENERAL
URGÈNCIES
ORTODÒNCIA
IMPLANTS

protegir les plantes de les glaçades. Per això vam anar a una riera que hi ha a mitja hora caminant des de l'institut. Hi vam trobar canyissar de molt poca qualitat, que no servia per a aguantar els plàstics destinats a construir els hivernacles. Ens vam informar i vam veure que era un canyissar que s'havia estès i que perjudicava les canyes de tota la vida, que fa molts anys que usen els pagesos.

L'aigua tenia escuma i desprenia mala olor. Realment, sabia greu que per una vall tan bonica, amb un entorn molt especial, hi hagués aquella riera en aquelles condicions. Era desagradable acostar-se a l'aigua. Ens vam plantejar si hi podríem fer alguna cosa.

Fent una cerca per internet, sobre rius i rieres, vam trobar el Projecte Rius. Ells ens explicarien com podíem recollir dades sobre l'estat d'aquella riera i a més a més participar en un projecte en xarxa, de manera que les dades que recolliríem entrarien a formar part de la informació general. Seria una bona manera de poder denunciar allò que estàvem veient per intentar fer alguna cosa. Així que ens vam apuntar al Projecte Rius.

Un dels components del grup va comentar que, abans de passar pel poble, la riera baixava neta. Per això vam demanar kits per a poder tenir dos punts d'anàlisi: abans del poble i després del poble.

Primer tram. – Abans del poble. L'aigua era molt transparent, es veia molt

neta. Vam trobar un cap-gros a qui havien sortit les potes però que no es mostrava gaire actiu. Més avall hi havia un salt d'aigua, amb una gorga natural. En Marc diu que a l'estiu hi havia vist tortugues, peixos i serps. Per això pensem que potser a la primavera estarem un matí mirant a veure si ho podem observar amb el grup i passar-vos les dades. Al salt d'aigua hi veiem molses i herbes, però no hepàtiques. Finalment arribem a la zona de parc, on hi ha taules i cadires, pollancres i una presa artificial. Allà l'aigua sembla tèrbola de fang i hi trobem alguna llauna. Recollim les escombraries que trobem. També veiem plantes que ens sembla que no són autòctones.

Segon tram. – Després del poble. Un gran lloc, però molta pudor... Ens apropem a l'aigua per fer les anàlises altra vegada, però avui ens posem guants de làtex. Vam trobar algunes larves. Estaven com mortes. N'hi havia a milers, i a l'informe vam posar que és un indicador negatiu. Els del Projecte Rius ens van dir que la presència en si no és un indicador negatiu, que el que resulta un indicador negatiu és que no hi hagi altres espècies que indiquen la bona qualitat de l'aigua.

A la classe es van completar els informes per enviar al Projecte Rius.

Volem que l'aigua torni a ser neta, com la de la font que hi ha al costat del riu, amb molses i hepàtiques, que són indicadors de bona qualitat.

DE FORA ESTANT

Moià-Mauer

Mercè Bigorra

De l'1 al 4 de maig, un nou intercanvi d'agermanament s'ha produït entre Moià i Mauer. Aquesta vegada ha estat gent de Moià que ha viatjat a terres germàniques. El motiu principal era disputar un amistós match de futbol femení, entre les noies de l'equip cadet-juvenil de Moià i les de Mauer. Els nostres amfitrions ens tenien preparat un bon programa que incloïa variades activitats i visites turístiques.

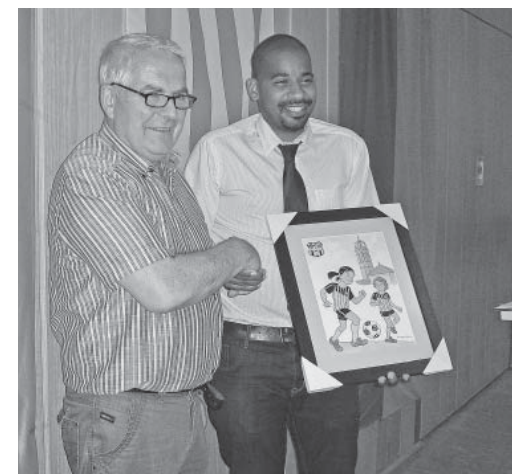
El divendres dia 2 al vespre ens van homenatjar amb un sopar de germanor al Pavelló Viktoria. Hi assistiren totes les famílies participants en l'intercanvi, prop de dues-centes persones. L'espai habilitat per al sopar era molt ampli, amb llargues fileres de taules ben preparades, amb la senyera i la bandera de Mauer a la capçalera, que donaven el sentit de solemnitat. La festa va ser amenitzada amb la banda de música de Mauer, que ens sorprengué gratament quan de cop entonaren *Els segadors*; sens dubte foren moments molt emotius.

Els parlaments van anar a càrrec de l'alcalde de Mauer, John Ehret, i el regidor

de Cultura de Moià, Joan Capdevila. L'alcalde Ehret ens va adreçar un llarg discurs de benvinguda, en què va recordar tot el procés que ens portà a l'agermanament, i el regidor Capdevila va agrair el bon acolliment i ho aprofità per a explicar-los el sentit de la diada de Sant Jordi, així com els actes culturals que s'havien realitzat a Moià, en part finançats amb l'aportació econòmica de tres-cents euros que ens feren en la seva visita del passat setembre. També se'ls lliurà uns CD amb enregistraments de la Diada, un dibuix molt bonic del moianès Picanyol al·lusiú a les noies futbolistes i un opuscle en alemany explicant els fets de la derrota de l'Onze de Setembre de 1714. Les noies de l'equip de futbol regalaron una fotografia de l'equip al president del club de Mauer.

El dissabte al matí es va disputar el partit de futbol i a la tarda vàrem poder fer turisme.

I el diumenge ja tocava fer maletes i aprofitar-ho per a acabar de visitar algun indret de Mauer. A dos quarts de tres, amb puntualitat germànica, vàrem marxar, amb



El regidor J. Capdevila i l'alcalde J. Ehret. La senyera llueïa a la Rathaus (fot. M. Bigorra)

llargs comiats, fotografies i abraçades. L'expressió «fins a Moià» —bis Moià— es repetia constantment, ja que les noies del

futbol de Mauer vindran a jugar el partit de tornada la primavera de l'any vinent a Moià.

El pont de l'1 de maig: Mauer

Laura Colomé i Berta Fontanet

Un dia l'entrenador de l'any passat, el Mati, va venir a un partit de les cadets juvenils, on juguem nosaltres, per explicar-nos si pel pont de l'1 de maig ens feia gràcia d'anar a Mauer per jugar-hi un partit de futbol amb l'equip femení de l'any passat. Moià i Mauer són dos pobles agermanats per les semblances que tenen, entre aquestes el futbol femení.

Eren tres dies de «convivències» i un partidet de futbol a Alemanya!

Va arribar el dia... i a les cinc de la tarda de l'1 de maig fèiem ruta amb l'autocar cap a l'aeroport de Girona, on agafaríem l'avió cap a Frankfurt. Érem seixanta-cinc persones, entre jugadores, familiars, autoritats i amistats de les famílies de Mauer.

Vam aterrar, amb un fort aplaudiment, a Frankfurt cap a les onze de la nit i, després de dues hores més de viatge, per fi arribàrem a Mauer. L'estada va ser d'allò

més agradable, les famílies van ser molt amables, generoses i acollidores.

Vam fer diverses activitats, que tenien molt ben organitzades i tothom hi col·laborava: visites a museus, al parc zoològic, passeig pel paratge natural de Mauer, visita a la ciutat de Heidelberg, un sopar conjunt on es van repartir els regals que Moià els va portar i on van fer els «discursos de rigor»... I on el Paco va convidar l'equip femení de Mauer a venir a Moià l'any que ve. També vam fer un entrenament conjunt amb les futbolistes de Mauer i el partidet, que vam guanyar per 2 a 11.

Van ser tres dies intensos, que es van acabar amb una emotiu comiat el diumenge 4 de maig a les tres de la tarda...

Per a totes va ser el primer any que vivíem aquesta experiència i vam coincidir que havia estat tan divertida com per a tornar-la a repetir!



Els equips de futbol de Moià i Mauer (fot. família Fontanet-Serracarbassa)

BREUS

Museu de Moià - Coves del Toll

Les coves del Toll van ser l'escenari, el dissabte 8 de febrer, del rodatge del *booktrailer* de la novel·la *L'esclau de la sal*, de Manel Bonany. Un *booktrailer* és un petit vídeo promocional, a semblança dels *trailers* de les pel·lícules, per a promocionar, en aquest cas, un llibre. El filmat a Moià, produït per Ada Media, té com a director Esteve Rovira i com a director de fotografia Fèlix Bonnín. Hi intervenen actors de renom, com Pep Anton Muñoz, Miquel Sitjar i Ramon Godino.

Per la seva part, Can Casanova, seu del Museu, va ser visitat en directe pel programa *Els Matins* de TV3, el dimecres 7 de maig, com a espai relacionat amb el Tricentenari. Marta Fàbrega i Ramon Tarter van explicar i contextualitzar la figura de Rafel Casanova.

Conferències i xerrades

La vigília del Primer de Maig, la CUP del Moianès va organitzar un cercle de lectors al voltant del llibre de Christian Felber, *Economia del bé comú*.

El divendres 4 d'abril, Convergència Democràtica de Catalunya oferí la xerrada-col·loqui *El futur de les pensions*, a càrrec de Josep Lluís Cleries, portaveu de CiU al Senat.

Actes solidaris

Sota el lema *Marxa de l'or, vine a caminar o pedalar*, Creu Roja Moianès ha convocat, per al dia 18 de maig, una caminada (de 5 o 10 quilòmetres) i BTT pels camins de Moià. L'objectiu és promocionar els hàbits saludables i conscienciar les persones sobre la importància de l'activitat física.

La Taula Moià (grup d'entitats que treballen a favor dels més desfavorits: Creu Roja, Càritas, Units per la Fam, Moianès Solidari, Consorci del Moianès i Serveis Socials de l'Ajuntament de Moià) informava en el seu butlletí electrònic núm. 1

(abril 2014) de les campanyes de recollida d'aliments previstes per a enguany. En el recapte del 5 i 6 d'abril es recolliren 266'5 kg d'aliments (19 d'ells en l'intercanvi per llibres cedits per la biblioteca).

Altres activitats

El dissabte 5 d'abril se celebrà al Molí Nou durant tot el dia la Festa del Porc.

Per Sant Jordi les parades de roses i llibres van ser presents al carrer. A més de les activitats ja ressenyades, Teresa Codina coordinà nens i adults, que recitaren poemes en el muntatge *Sentint Miquel Martí i Pol*. Els Titelles Marduix escenificaren *Pel camí de la paraula*.

El dijous dia 24 d'abril al vespre va tenir lloc a Blanquerna (Universitat Ramon Llull, Barcelona) l'acte titulat «Esclat de primavera», consistent en un concert, precedit de la lectura, il·lustrada amb un *power-point*, del «Pregó de Pasqua» a càrrec del Dr. Marian Baqués, escolapi moianès.

Del 25 al 27 d'abril tingué lloc a l'Hostal Fugarolas, de Sant Hilari Sacalm, la quarta edició de la festa artística *Torne-mi*, amb quaranta-cinc propostes de 109 artistes locals, nacionals i internacionals seleccionats pel comissari de la mostra, el moianès Eudald Van der Pla.

El diumenge 18 de maig se celebrà la III Trobada de 600 a Moià. I el mateix dia, la festa de les «Cruces de Mayo».

Establiments i serveis

El dia 12 d'abril es va inaugurar, al núm. 6 del carrer de l'Onze de Setembre, l'Espai Artteràpia. Pilar Orgillés, diplomada en infermeria amb màsters en Artteràpia i en Drogodependències, ofereix un mètode terapèutic d'acompanyament a les persones que travessen moments de dificultat, utilitzant tant el llenguatge verbal com altres llenguatges expressius (plàstica, escriptura, modelatge, etc.).

LLETRES

Les columnes de la façana de l'església

Marian Baqués

«Segurament, entre els anys 1677 i 1683, es degué fer la portalada barroca. Malgrat haver-lo cercat, no he reeixit a trobar el contracte d'aquesta part de l'església [...]. Ens forniria una detalladíssima informació sobre la façana barroca, els seus escultors, la imatgeria, el cost i la manera de finançar-la», escriu Josep Galobart, en *L'església de Moià i els seus constructors (1673-1749)* (*Modilium*, núm. 8-9, juny-desembre 1993, p. 15).

I ara, que ja sabem què no sabem, obrim un altre llibre que ens descriurà un aspecte de la façana. Joan-Ramon Triadó, en *L'època del Barroc s. XVII-XVIII* (volum V de la *Història de l'art català*, Barcelona 1998, p. 94), escriu: «Es pot veure una decidida tendència a la torsió, a la portalada del temple arxiprestal de Moià. [...] Ens trobem davant una façana-retaule amb matusseres columnes pseudo-salomòniques a la base. [...] En el segon pis, columnes helocòidals, dins la tradició constructiva del primer mig segle, emmarquen tres fornícules que rematades per un frontó trencat donen pas a una fornícula central, flanquejada per dues columnes acordonades, i rematada per un frontó mixtilini. Òbviament, el resultat plàstic esdevé barroc per la unió de cossos mixtilinis i corbs en les torsions columnàries.» Aclarim que les columnes salomòniques són les que tenen forma d'espiral. En ténim a la façana de l'església de Caldes de Montbui i al baldaquí de l'altar major de Sant Pere del Vaticà. Les de Moià són pseudo-salomòniques, perquè no estan soltes sinó que una part del fust resta adossada a la paret.

Fa uns anys vaig sentir d'un savi monjo de Montserrat, el pare Evangelista Vilanova (1927-2005), que el barroc s'acaba quan Segismundo, el personatge creat

per Pedro Calderón de la Barca, proclama que «la vida es sueño». L'obra s'estrena en 1635. Malgrat haver cercat més informació sobre aquesta idea en l'obra del benedictí *Història de la teologia cristiana*, no hi he reeixit. Queda com a referència oral, que segurament els anys han ajudat a desdibuixar de la memòria del qui subscriu. Potser sí que el barroc plasma en l'arquitectura aquesta idea de la vida convertida en un somni; potser sí que el cim de la literatura barroca castellana el trobem en l'obra de Calderón suara evocada.

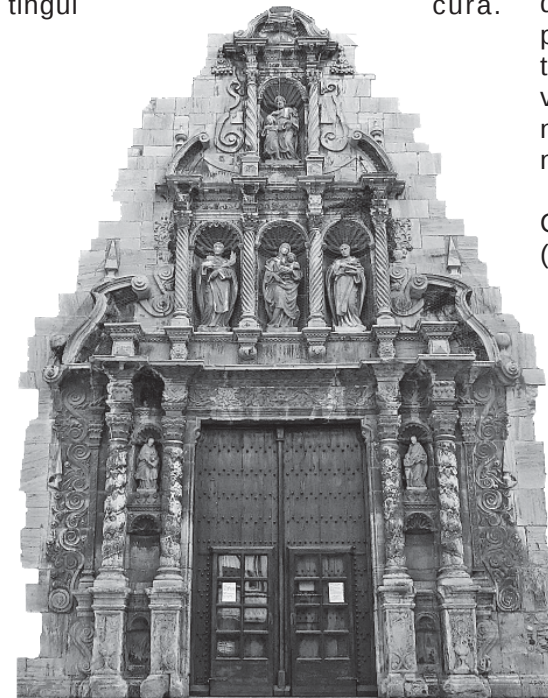
El tema dels somnis en la literatura és tan vell com l'escriptura. En la Bíblia ja en trobem. No entrarem en la interpretació dels somnis. Anem a un altre sentit: «I tu, què somnies? Quins són els teus somnis? Què demanes a la vida?»

Recordem aquell discurs magistral de Martin Luther King: «Jo tinc un somni...» Fou davant el monument a Lincoln, a Washington, el 28 d'agost de 1963. Marcà un abans i un després en la lluita contra la segregació racial als Estats Units.

Estremeix la dignitat moral i ètica de Janusz Korczak. Jueu polonès, nascut en 1878 (o 1879). Paulatinament deixa la professió de metge per dedicar-se a la mainada. Els seus programes a la ràdio i els seus escrits es fan populars. Parla d'educació, d'infància. Connecta amb la millor pedagogia del moment. Quan els alemanys envaeixen Polònia és a l'orfenat del *ghetto* de Varsòvia en aquells mesos de terror inimaginable. És el consol dels infants en les seves pors; els cerca aliment en la seva fam; els prepara per al futur que els espera representant l'obra de Tagore *El carter del rei*. El 4 d'agost de 1942 quasi dos-cents infants són portats a l'estació en una ordenada filera de qua-

tre de fons. Un dels més grans encapçala la corrua amb una banderola verda de la qual havien fet símbol, i ell, el pedagog, agafa un petit a cada mà. Diu la llegenda que, ja a l'estació del tren, un soldat el reconeix i li ofereix d'escapolir-se, però ell puja al vagó de bestiar després d'haver ajudat els infants a enfilars-hi. La seva dignitat dignifica la Infància. A Treblinka, una inscripció diu: «Janusz Korczak i els infants».

Tornem un xic amunt i recuperem *El carter del rei* (Institució del Teatre, Barcelona 1937), l'obra de teatre més popular de Rabindranath Tagore. Manifesta una finor d'esperit que entendreix. Explica la història d'Amal, un nen que, per culpa de la seva malaltia, no es pot moure de casa i somnia rebre una carta del rei. Arriba la carta que li anuncia: «us vindré a veure aviat» (p. 66). «El rei t'estima. Ve ell en persona» (p. 71), li diu el seu pare. L'herald reial li fa saber que el rei vindrà amb el seu metge més savi perquè en tingui cura.



Fot. C.I.C. - Moià

Quan el rei està a punt d'entrar a visitar-lo, Amal s'adorm. El metge reial demana: «Apagueu el llum. Deixeu que entri només la llum de les estrelles. Calleu, que dorm...» (p. 72). I poc després: «El rei ve expressament a visitar-lo i el cridarà» (p. 73). I cau el teló.

Un viatge a l'Índia canvia la vida de Jaume Sanllorente. Escriu *Somriures de Bombai* (Barcelona 2008). Hi ha algunes perles, com aquesta: «Si dediques la vida a perseguir un somni, la mateixa vida te'l retornarà convertit en realitat. I si aquest somni està dedicat al benefici dels altres, el vent sempre acabarà bufant a favor teu» (p. 179). Precisament, Montserrat Soler (Montt) va expressar en pintura aquesta idea en una exposició *Pinzellades d'esperança*, a Moià.

La Montserrat és una altra joia d'amiga. Pel gener del 2013 m'escriu una carta que, entre altres coses, diu: «Has tingut alguna vegada un somni que has estat a punt d'aconseguir? ¿T'ha passat que, quan creies que el tocaves, no és com tu pensaves? ¿Has sentit la ràbia, la impotència, el desencís i el desconsol? Has viscut el dolor d'acceptar que aquest somni era més fruit de la teva necessitat que no pas la veritable realitat?»

Què en penseu, d'aquesta poesia de Quima Jaume, poetessa de Cadaqués? (*Poesia completa*, Barcelona 1993):

«No sortirem ja més a navegar
per l'alta mar on els vaixells naufraguen.
L'hoste del temps dins nostre
ens ha endreçat els estris de palestra.
Hem abaixat les veles per entrar
a recer d'algun port.
No serem més a la mar
on tots els vents campegen,
quan es congria el grop.
Si ancorem els neguits,
pesarà la bonança.
Ens hem venut els somnis, oh amor!,
per la calma d'un port.»

PUBLICACIONS

L'Ot es jubila

Noemí

L'Ot el Bruixot ha treballat, juntament amb el seu creador Picanyol, durant més de quaranta-dos anys. Les seves historietes han estat sempre plenes d'humor, optimisme, creativitat, màgia... Tot això és el que ha fet que sempre se'ns dibuixi un somriure als llavis quan veiem l'Ot. Aquest personatge, de vegades intel·ligent, de vegades burleta i, en general, una mica trapella, sempre ha intentat arreglar el món d'una manera innocent i solidària.

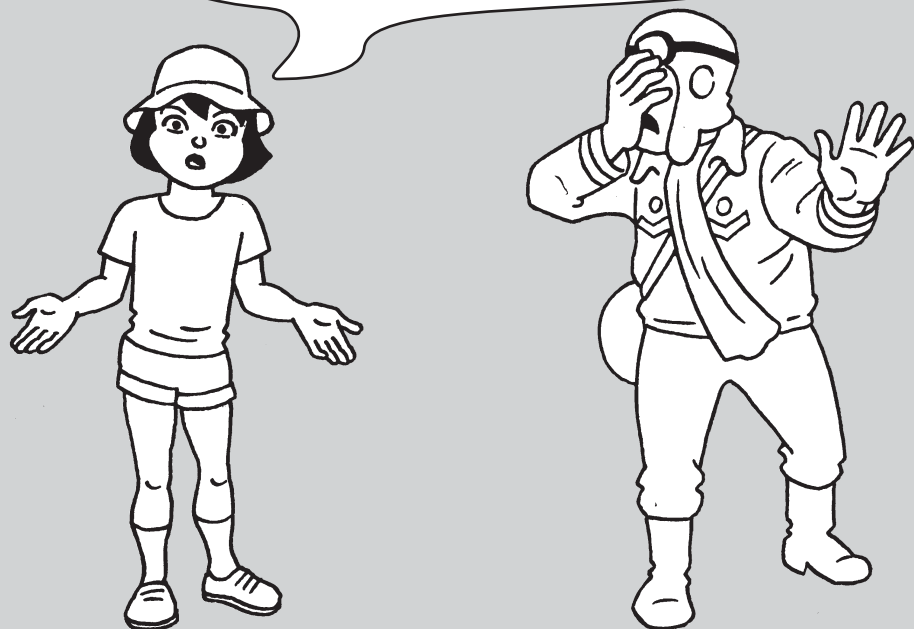
L'Ot ha arribat al final del seu camí. Ell es jubila jove, però el seu creador ja en té seixanta-sis i, després d'inventar i dibuixar més de 1.500 tires per a la revista *Cavall Fort*, ha decidit posar-hi punt final. No és que deixi de treballar encara, però sí que es comença a pre-jubilar.

Com a filla seva he de dir que ja li toca. A casa l'hem vist treballar cada dia de l'any: caps de setmana, estius, ponts, dies de Nadal, Reis... A la nit, si li ve alguna idea al cap, s'aixeca i l'apunta, no fos cas que l'endemà no se'n recordés! I així podríem anar fent un recopilatori d'hores i hores de feina que no s'acabaria mai.

L'Ot el Bruixot és com un germà més per a nosaltres. Un germà imaginari que d'alguna manera conviu amb la nostra família.

Li estem agraïts per tots aquests anys entre nosaltres i el continuarem portant sempre dins el cor.

Gràcies, Ot!



La Noemí i el pilot Boris, protagonistes dels Otijocs (Picanyol)

La jubilació d'Ot el Bruixot

Joaquim Carbó

D'aquí a molts anys, quan el pas del temps hagi esborrat gairebé del tot els records d'uns temps tan difícils i durs, però plens d'esperança, com els que hem viscut en aquest país a partir dels anys setanta del segle passat, voldria creure que els infants que sens dubte no s'estaran de jugar al parc municipal de Moià no hauran de preguntar qui és i com es diu la menuda figura que hi viu, enfilada sobre una pila de llibres, vestida de

negre, amb capa i barret tant si fa fred com calor.

Per fortuna, penso que no és possible que s'esborri el record d'aquest Ot el Bruixot, creació de l'artista moianenc Picanyol, que ha viscut al llarg de quaranta anys a les pàgines de la revista *Cavall Fort* i que ara l'autor ha decidit, després de tants anys de brega, que li ha arribat l'hora de la jubilació. El seu

record ha de perdurar perquè a moltes llars quedaran exemplars esparsos de la revista, volums rellegats, àlbums de còmic, arxius de continguts virtuals i exemplars dels Otijocs que es mantindran, també, en els fons d'algunes biblioteques tant públiques com particulars, sempre a l'abast dels estudiosos.

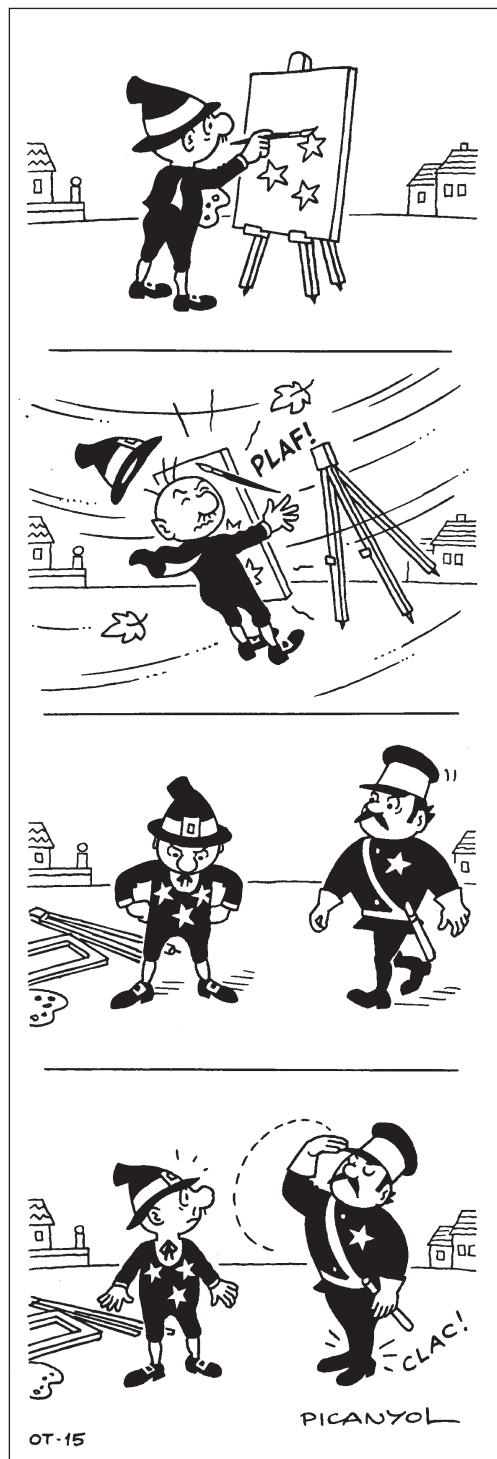
Per la meua condició de ser el col·laborador més antic de la revista, puc explicar l'impacte que l'Ot ens va produir a partir de les primers tires que hi va publicar (desembre 1971). I l'interès, també, tant dels lectors, com dels redactors, de buscar de seguida la seva pàgina per llegir aquelles tires sense paraules, més plenes de contingut del que ofereixen moltes vegades densos pans de lletra ben atapeïda. Des del primer moment, Ot el Bruixot va destacar a les pàgines de *Cavall Fort*

entre algunes de les màximes estrelles del còmic de tot el món. Esmentem només L'avi Quim, Sergi Grapes, Gil Pupill-la, Jan i Trencapins, Els Barrufets, Benet Tallaferro, Lucky Luke, Estefi..., fins als més recents Kid Paddle, Parker i Badger, Dog i Muix, Pàpirus, Akissi..., i amb els autòctons Jep i Fidel, Manel, Camús, Pere Vidal..., i els

que encara es mantenen al peu del canó: Cresques, Alfons del Mar, Zig i Zag, Pesquis i Baliga, Roc Roca, Ornis...

La facilitat amb què hem vist com en Picanyol dibuixa la figura de l'Ot en una pissarra o en un paper en blanc no té res a veure amb l'esforç per imaginar, desenvolupar i concretar en un parell o tres de vinyetes una idea divertida, irònica, trapella, enjogassada, de vegades fins i tot un pèl cruel, que més que una rialla pot provocar un somriure o un comentari per





Ot el Bruixot (Picanyol)

elogiar l'enginy i l'originalitat de l'anècdota, que és el constant del més d'un miler i mig de tires que s'ha tret de la màniga el nostre amic dibuixant.

Les trifulgues d'Ot amb la seva dona, el joc que en qualsevol moment pot atorgar a la seva inseparable escombra ja sigui com a vehicle o eina de treball, la facilitat per a treure del barret qualsevol estri, objecte o animaló que li permetran redreçar una situació complicada, les maneres de camuflar-se quan el persegueix l'inefable agent de l'autoritat, les transformacions de què són objecte els individus indesitjables —delinqüents, creditors, importuns—, el joc dels miralls, la presència intermitent de l'amic mussol, la rivalitat amb alguna fada, els canvis de temps a conveniència personal, les fugides a alguna illa deserta a la recerca de la pau i tranquil·litat, i tota mena de transformacions que li permeten aïllar-se d'una realitat que tots voldríem més amable.

La jubilació del bruixot no significa la del seu autor. I ara! En Picanyol, alliberat de la servitud d'inventar històries del seu mag, ha de continuar al peu del canó per oferir-nos tots els seus recursos d'il·lustrador, ja siguin portades o còmics de rondalles i faules, com contes, concursos, jocs...

I si en un moment de la seva vida va interrompre la seva activitat habitual per entusiasmar-nos amb aquell llibre que recollia des dels primers records fins als catorze anys, *Plats plens i preus barats - Històries d'una pensió*, qui no ens diu que, fent cas d'un suggeriment que li vaig fer fa pocs anys, no se'ns despenja qualsevol dia amb la continuació per explicar-nos els anys també força durs i particulars del seu exili barceloní, que va ser quan va encarrilar el seu futur com a professional de la il·lustració.

Llarga vida a Josep L. Picanyol i una jubilació honorable per al seu Ot el Bruixot, que no ha de suposar, però, l'oblit d'un personatge que hem estimat tant!

Caminant pel Moianès

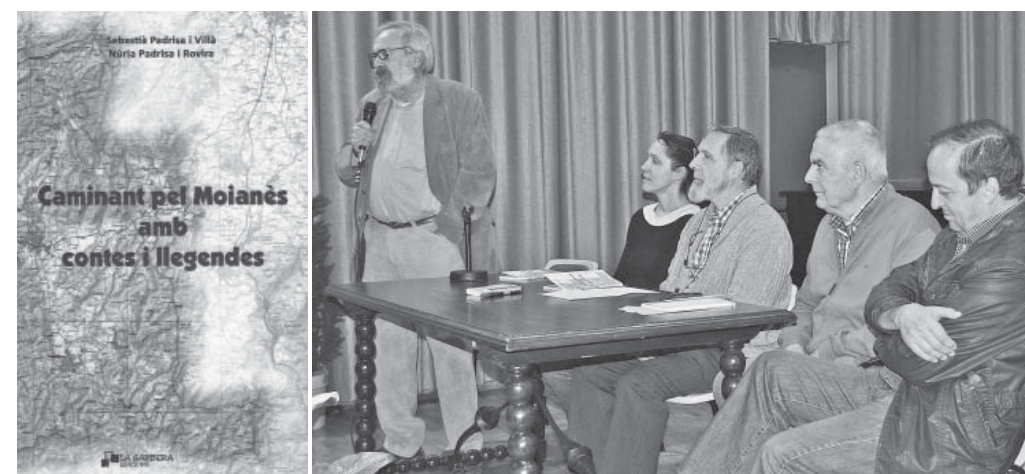
Josep Ruaix

El dia 22 d'abril, vigília de la diada de Sant Jordi, va tenir lloc a l'Auditori de Sant Josep, de Moià, la presentació del llibre *Caminant pel Moianès amb contes i llegendes*, de Sebastià Padrís i Villà i Núria Padrís i Rovira. Hi van intervenir, a més dels autors del llibre, el prologuista, Xavier Vidal i Sans, l'editor, Isidre José i Picañol, i el regidor de Cultura municipal, Joan Capdevila i Clarà. Entre tots van explicar, amb amenitat i de forma planera, les característiques i valors d'aquest volum.

Es tracta d'un llibre de 88 pàgines, publicat per La Garbera Edicions (de Moià mateix) i profusament il·lustrat, a tot color. Conté totes les indicacions necessàries per a fer trenta excursions pel Moianès, incloent-hi mapes, fotografies i, per a cada excursió, un conte o llegenda o bé una poesia. Les excursions proposades han estat ja realitzades en alguna ocasió, com saben els lectors de LA TOSCA, que han pogut llegir (des del número de gener del 2005 fins al número d'abril del 2013) la descripció detallada de setanta d'aquestes caminades. Són unes excursi-

ons o caminades que s'han fet i encara es fan, per regla general, el segon diumenge de cada mes, al matí, amb una durada d'unes quatre hores. L'organitzador és l'esmentat Sebastià Padrís, que prepara cada sortida meticulosament, i solen ser seguides per un nombre de caminaires que va d'una vintena a un centenar, cosa que fa una mitjana de trenta i escaig. Un al·licient d'aquestes sortides és que hi ha la incògnita de la ruta que es farà aquell dia; els cartells anunciadors només en donen unes petites pistes, en forma de fotografia d'algun lloc característic de la ruta a fer. Val a dir que l'excursió se suspèn quan fa mal temps.

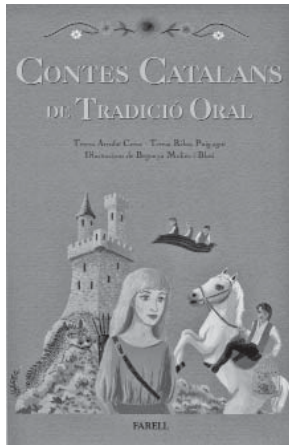
Pel que s'ha vist, doncs, aquest llibre, de format còmode i ben compaginat, serà molt útil per al coneixement concret i directe de la nostra comarca natural. Ja ho diu el pròleg: «Com més la coneguem, més l'estimarem i ens la sentirem més nostra.» Cal agrair l'esforç dels autors per oferir-nos aquesta equilibrada recopilació i felicitar-los pel bon resultat de l'empresa.



X. Vidal, N. i S. Padrís, J. Capdevila i I. José en l'acte de presentació (fot. X. Rius)

Uns contes de tradició oral

Ramon Puig



lat amb elles i ens han fet cinc cèntims de l'aventura.

D'on us ve aquesta afició?

Nosaltres som mestres i des del primer dia que vam entrar en contacte amb els nens i nenes en una aula vam descobrir la força dels contes, i sempre més els hem tingut presents en la nostra tasca. Al llarg del temps hem descobert que els contes més potents i que arriben més endintre són els tradicionals, aquells que no pertanyen a ningú i ens pertanyen a tots.

I per què ara?

Una vegada jubilades no hem volgut deixar aquesta parcel·la de la nostra vida professional. Formem part del grup MARC (mestres àvies recuperadores de contes) de Rosa Sensat, que té com a prioritat el conte tradicional. Dediquem bona part del nostre temps a buscar i triar contes en els grans recopiladors de parla catalana: Amades, Alcover, Valor, Bertran i Bros, Serra i Boldú... Llavors, respectant motius i estructures, podem dir que els fem nostres i els reescrivim amb paraules que pensem que arribaran millor als

oients d'avui. Així ho han fet sempre els narradors orals. Tots els contes d'aquest llibre els hem explicat a nens i nenes, és a dir que han passat la prova de foc.

Es pot parlar de tradició oral en un món on predomina la lletra escrita?

El conte existeix des que existeix el llenguatge i conté informacions per a la supervivència, per a l'arrelament i per a la transmissió de valors i de coneixements. El primer acte educatiu de la història de la humanitat, segur que va ser un conte. Quan s'inventa l'escriptura, els relats s'escriuen i llavors poden existir sense narrador i repetits sempre de la mateixa manera, i s'entra en un altre estil i un altre ritme de transmissió. Però, fins fa molt poc, la majoria de gent no sabia llegir i escriure i les històries han continuat sobrevivint passant de boca en boca. Ara, al segle XXI, ens trobem en un punt en què la majoria de narracions orals que coneixem han tingut contacte amb la impremta.

Significa això que els contes han deixat de transitar i d'evolucionar?

En absolut, els contes continuen corrent a la seva manera, sigui en efímeres i personals versions orals, sigui en recreacions escrites més o menys encertades. I l'oient o el lector, al seu torn, quan el torni a explicar el recrearà, perquè la literatura oral és paraula viva polida durant centúries, i encara ara es construeix i reconstrueix constantment des del bucle interactiu escriptor-lector-narrador-oient.

I és així com la Teresa Arrufat i la Teresa Ribas ens conviden que, sense por, ens posem a llegir o a escoltar contes de tradició oral, i ens animen a explicar-los, recordant-nos que són de tots.

Llibres



Vicenç Aguado; Mariló Cerdán (il·l.). *Les aventures del Gavot a l'illa misteriosa*

Vilanova i la Geltrú: El Cep i la Nansa, 2014. 32 pp.

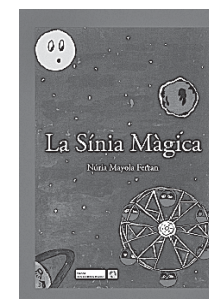
El Gavot, un ocell marí que passa els hiverns a les costes de Garraf, viu, juntament amb uns nens i nenes que juguen a la platja, una aventura fantàstica en una illa misteriosa que apareix els dies de boira. L'autora va signar llibres a la Tipografia Grau el diumenge dia 20 d'abril.



Josep Alboquers Bosch. *El Camino de cada any*

Sevilla: Punto Rojo, 2013. 294 pp.

Un llibre sobre l'experiència de fer el camí de Sant Jaume. L'autor, moianès de naixement però resident a Barcelona, tècnic de turisme especialitzat en senyalització d'itineraris turístics, l'ha escrit al llarg dels diversos anys, des que l'any 2006 va començar a fer el Camino en diverses etapes (de vuit o nou dies cada any).



Núria Mayola Ferran. *La sínia màgica*

Moià: Raima, 2014. 62 pp.

Literatura infantil amena, imaginativa i didàctica que ens explica un viatge fantàstic que decideix emprendre la Lluna, tota sola, per conèixer el nostre planeta. En la presentació, el dia 4 d'abril, a la llibreria Alibri de Barcelona, que comptà amb la presència de l'editor, Jordi Guinart, es va fer una lectura de textos del llibre sobre un muntatge del moianès Quim Vila.



Jordi Vilagut. *SE7*

Sevilla: Punto Rojo, 2014. 111 pp.

El periodista Jordi Vilagut, vinculat a Moià, edita la seva primera novel·la, adreçada a tots els públics. Arran de la recepció d'un llibre que ha anat passant de mà en mà durant segles, el protagonista segeix una trama misteriosa al voltant d'una xifra enigmàtica. L'escriptor Joaquim Carbó hi dedicà el pròleg. L'autor també signà llibres a cal Grau el dia 20.

Revistes

—**La Calderina**, núm. 5 ([abril 2014]), amb 40 pàgines de temes relacionats amb el municipi de Calders.

—**L'Esplai**, núms. 206 (abril 2014) i 207 (maig 2014), butlletí de l'Associació de Gent Gran de Moià.

Diaris

Regió7

26-3-2014

«Òscar López i Carla Ubasart, del Club de Judo Moià, es pengen l'or en el Campionat de Catalunya celebrat a Barcelona».

1-4-2014

«El centre d'avions no tripulats de Moià es traslladarà pel maig i s'obrirà pel setembre. L'edifici del futur centre tecnològic Catuav ja pren forma. Enginyers belgues faran les primeres proves de vol al nou espai pel juliol. Un centre de control que quedarà camuflat i que serà autosuficient».

7-4-2014

«Un insecte pot habitual (*Empusa pennata*) es deixa veure a Moià».

17-4-2014

«Moià troba una vella partitura que vol recuperar per al 2015. Correspon al Cant de la Sole-dat, que ja s'interpretava en les processons de principis del segle XIX però que es va perdre i ara s'intentarà readaptar».

19-4-2014

«Una moianesenca crea el Facebook dels criminòlegs. Sara Pérez, filla de Castellterçol, lidera una web que ja té 625 usuaris entre estudiants i professionals. "M'hi vaig apassionar

—**Cavall Fort**, núm. 1241/1242 (abril 2014), que publica el poema de Carles Riera «El llapis, la llibreta i la goma d'esborrar», de la sèrie «Vides paral·leles», com també les habituals col·laboracions del dibuixant Picanyol.

mirant Detectiu Conan." La creadora del web va descobrir la seva vocació a deu anys, mirant dibuixos animats a la televisió».

30-4-2014

«La Creu Roja del Moianès farà una marxa benèfica el 18 de maig».

2-5-2014

«Quatre lesionats lleus en un xoc entre quatre vehicles a Calders».

3-5-2014

«Calders reobrirà el circuit de motocròs del Canadell "sota control i amb restriccions". La legalització només depèn de l'aprovació definitiva d'Urbanisme, que imposa limitacions horàries i de soroll, i mesures per a preservar el medi».

4-5-2014

«Encara no aixecava un pam de terra i ja vaig fer una mena d'avió amb dos llistons», entrevista de dues pàgines a Jordi Santacana Pérez, fundador i cap de Catuav, que enlaira *drones* al Moianès.

6-5-2014

«Un web interactiu permetrà als veïns de Moià tenir sota control la hisenda local. L'associació d'afectats pel deute busquen una eina de transparència "per no repetir errors del passat".

LA VANGUARDIA

13-4-2014

«La Fura a la terra dels Bush. Carlus Padrisa porta a Houston "L'or del Rin". Part del públic va marxar, però la majoria va aplaudir entusiastament», reportatge signat per Francesc Peirón.

«Marca global, ambaixadors de luxe. Programar La Fura dels Baus era fa anys una declaració d'intencions; ara és estar al dia», anàlisi de Maricel Chavarría.

26-4-2014

«A la recerca de l'espectacle total. La Fura dels Baus compleix 35 anys en plena forma i els seus directors es tornen a ajuntar a "M.U.R.S.", que prendrà el castell de Montjuïc. "Un naixement és molt més fort que un espectacle nostre i és la vida: el nen neix nu, llardós, pateix per sortir..."», reportatge signat per Jus-

to Barranco dins la secció «Qui. Protagonistes de la setmana».

28-4-2014

«Millorar l'aprenentatge de l'anglès», article signat per Josep Gallifa, moianès, degà de la facultat d'Educació de la Universitat Ramon Llull.

«El Petit Celler aposta pel vi català i creix amb tres botigues», nota sobre aquesta empresa, iniciada modestament a Moià per Sebastià Llozano.

ara.cat

14-4-2014

«Moià, el pitjor cas de fallida municipal, dos anys després comença a sortir-se'n. El municipi més endeutat ja albira la llum. Moià redueix el deute del 390% al 240% del pressupost i es disposa a auditar l'origen del forat».

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Naixements

Bruna Alcantarilla Merino, filla de Marc i de Verònica, dia 19 de març.

Marc López Gabriel, fill de Josep Maria i d'Anna, dia 24 de març.

Alejandro Martínez González, fill de Sergio i d'Arantxa, dia 26 de març.

Paula Martínez González, filla de Sergio i d'Arantxa, dia 26 de març.

Aran Nonell Serrano, fill de Jordi i de Beatriz, dia 16 d'abril.

Jan Martín Salvador, filla de Cristina, dia 18 d'abril.

Arnau Valldeoriola Navarro, fill de Maria i de Jaume, dia 19 d'abril.

Defuncions

Antonio Ruiz Ruiz, de vuitanta-sis anys, dia 25 de març.

Arcadi Peruga Romero, de setanta-tres anys, dia 1 d'abril.

Ramon Macià Llobet, de setanta-set anys, dia 18 d'abril.

Mariano López Manresa, de setanta-vuit anys, dia 19 d'abril.

Agustí Grau Fonts, de setanta-tres anys, dia 5 de maig.

Ana López Arjonilla, de setanta-tres anys, dia 5 de maig.

Anna Tantiñà Picañol, de noranta-tres anys, dia 6 de maig.

NECROLÒGIQUES

Agustí Grau, un home compromès
Jaume Clarà



Diada del 1978

Ha mort, a setanta-tres anys d'edat, Agustí Grau i Fonts, un home compromès amb el seu poble i el seu país, amb les seves entitats i amb la seva gent. Una persona que sempre havia estat activa en la vida cultural de la vila. Un moianès a qui trobarem a faltar.

Es va formar en la pràctica associacionista, com molts altres convilatans, en l'Agrupament Escolta Mn. Amadeu Oller. Ja en 1958, l'any després d'haver-se creat, fou el primer cap de secció o d'unitat dels Minyons. Més tard, entre 1964 i 1967, seria cap de tot l'Agrupament.

Però on va tenir més relleu l'actuació associativa d'Agustí Grau va ser en la presidència del Casal entre 1971 i 1977. Aquesta entitat, de caràcter parroquial i durant dècades el centre impulsor de la vida lúdica i cultural moianesa, iniciava llavors, coincidint amb l'arribada al capdavant de la parròquia de Mn. Tomàs Gurri,

un moment d'expansió. La major llibertat d'actuació que deixava el nou rector fou aprofitada per la nova junta, encapçalada per Grau, per a augmentar les activitats en tots els camps: teatre (amb una gran activitat del quadre escènic local i promocionant els espectacles infantils), cinema (des de les sessions de cinefòrum fins a l'auge del cinema de «destape» del moment), conferències de contingut divers, actuacions musicals (amb especial èxit de la Nova Cançó: Quico Pi de la Serra, Lluís Llach, Maria del Mar Bonet, Ovidi Montllor...), creació del Concurs-Desfilada de Vestits de Paper i del Festival de la Cançó, exposicions, colles sardanistes... I, molt important a nivell de poble, la recuperació de les danses tradicionals: garrofins (1974), ball del ciri (1975), ball de gitanes (1976). Moltes d'aquestes activitats les va plasmar Valentí José en un mural amb fragments de rajoles —malauradament perdut—, col·locat a l'entrada del Casal l'any 1976 en el moment de fer-s'hi diverses obres de reforma.

En els darrers anys de la dictadura, Agustí Grau comença a participar també en activitats de la resistència cultural i antifranquista. Així, intervingué en el repartiment d'octavetes o la col·locació de pancartes en dates assenyalades, activitats sovint coordinades —com recentment ens havia explicat el mateix Agustí— pel castellterçolenç Joan Segalés, la persona de contacte entre els diversos activistes de la comarca.

L'interès per la política, i l'amistat amb un viatjant que passava pel seu taller de ferrer, el menaran a afiliar-se a Convergència Democràtica de Catalunya. Com a tal va participar en diversos actes a nivell de Catalunya. Va ser present en les grans manifestacions de l'Onze de Setembre de Sant Boi de Llobregat i Barcelona. I fou un dels impulsors de la recuperació de la Diada a Moià, primer de manera clandestina, després embolicant amb la senyera

el pedestal sense estàtua de la plaça de l'Hospital i, finalment, promovent —juntament amb Josep Armadans, Jordi Sarri i altres col·laboradors— la restitució de l'estàtua del «Rafelet».

Encetada la transició a la democràcia —que a nivell municipal no conclouria fins a les eleccions del 1979—, Grau va cedir la presidència del Casal a Joan Capdevila per poder centrar-se en preparar aquells comicis transcendents com a candidat a l'alcaldia de Moià. Unes eleccions en què Convergència, juntament amb Unió (que tenia en el veterà Andreu Ros el seu líder local), sortia amb tots els pronòstics de resultar vencedora. Com a contrincants hi tenien un grup minoritari d'esquerrers, l'Alternativa Municipal per al Progrés i la Democràcia, i la sorpresa de les eleccions: la candidatura d'UCD-Centristes per Catalunya, creada a corre-cuita i que seria en definitiva la guanyadora, amb Sebastià Ubasart com a alcalde. El mateix Agustí Grau havia reconegut que molt probablement el fet de veure's tan segurs guanyadors els havia fet disminuir la intensitat de la campanya.

Fos com fos, la derrota fou una dura clatellada per al cap de llista. Però, en comptes de llençar la tovallola, Grau i l'equip derrotat de CiU decidiren formar part del govern d'unitat que es va crear i constituïren una peça clau dels quatre anys de govern municipal.

El compromís fou, però, per una legislatura, acabada la qual Grau cedí el relleu com a cap de la llista de CiU, com també de la delegació local de Convergència, a Josep Montràs, que guanyaria les eleccions municipal de 1983. A partir d'aleshores, Grau va continuar militant en el partit i col·laborant en les diverses campanyes electorals, actuant sovint com a interventor en les meses el dia de les votacions. Però mai no va voler implicar-se en la política a nivell supramunicipal.

Després de la sortida de l'ajuntament, l'activitat associativa d'Agustí Grau va

passar més a un segon pla, fins que l'any 2006 li demanaren de ser president de l'Hospital-Residència de la Vila de Moià, càrrec que encara exercia actualment. Durant aquest període, a l'Hospital s'hà fet, en paraules seves, «feines que no es veuen gaire, però que s'han de fer» per tal d'adaptar-lo, per una part, a les necessitats i normatives actuals, cada vegada més exigents, i, per l'altra, a la manca de prou personal de les monges Josefines que durant anys s'havien fet càrrec de l'equipament moianès.

Els ideals catalanistes no abandonaren mai l'Agustí, ans al contrari. Fervent entusiasta del moviment sobiranista i de l'impuls que aquest anava aconseguint, havia participat en totes les grans manifestacions dels darrers anys, incloent-hi la Via Catalana de l'Onze de Setembre de l'any passat.

Quan el dia 9 de novembre votem el nostre futur, ho farem gràcies a molta gent. Entre aquesta gent, l'Agustí hi haurà tingut un paper destacat.



Via Catalana, Diada 2013 (fot. M. Llorens)

Agustí Grau i Fonts, president del Patronat (abril 2003 - maig 2014)
Hospital-Residència de la Vila de Moià

Aquests dies ens han explicat moltes coses de la vida de l'Agustí. Els qui més el coneixien i van compartir amb ell molts moments recorden que, després d'estudiar a l'Escola Pia de Moià, va anar a cursar estudis professionals de mecànica i teoria als Salesians de Barcelona. Va ser un dels fundadors i capdavanter de l'agrupament escolta. També va ser president de la junta del Casal i va treballar perquè es poguessin dur a terme activitats culturals, educatives, lúdiques, etc. de petit i gran format (teatre, música, cinema, exposicions, concursos, conferències, ballets, danses tradicionals i festes populars). Des dels inicis, va ser membre impulsor de Convergència a Moià, essent una persona molt reconeguda i estimada.

Sens dubte, era un home bo, senzill, educat i compromès amb la vila i el país. Una vila i un país que tant estimava.

Ha mort un amic meu

Josep M^a Oller, escolapi

El dia 18 de març moria a Barcelona el moianès Antoni Alibés i Vilarrúbia, víctima d'una malaltia progressiva de Parkinson. Era amic meu des del temps del començament de la guerra incivil. S'havien traslladat a viure a la vila, refugiats en una caseta que tenien sota el campanar. Els havien foragitat del Masot amb la seva mare i diversos germans. El seu pare i els seus germans grans, el Francisco i la Concepció, havien estat empresonats a casa mateix. A uns altres dos germans els agafaren a Barcelona, on treballaven. Poc temps després mataren el pare i els dos germans molt joves, el Josep Maria i el Joaquim, de divuit i setze anys respectivament.

Aquestes ratlles volen expressar tota la nostra estima envers la seva persona i la seva família, i lloar la gran tasca que ha fet durant tants anys a l'Hospital-Residència de la Vila de Moià. Va ser president de l'entitat del 28 d'abril del 2003 al 5 de maig del 2014. Sempre va estar molt implicat amb l'entitat, i es va dedicar totalment a treballar per millorar el benestar dels nostres residents en aquesta llar. Va presidir la junta en una etapa en què l'entitat s'havia d'adaptar a una gran quantitat de normes a complir i a la burocratització del servei, però ho va gestionar, sempre, des de la ferma voluntat d'impedir que aquest pas suposés una pèrdua d'identitat o de qualitat assistencial. Sempre va prioritzar ser just, encara que per evitar la injustícia hagués d'afrontar situacions difícils; sense afany de protagonisme, però amb una gran entusiasme, el qual ens encomanava.

«Hi ha maneres de fer, maneres de viure, que no moren mai.» Gràcies, Agustí.

Les circumstàncies de la revolució van deixar la família Alibés en una forta estretor i persones de bona voluntat els varen ajudar econòmicament, però sobretot amb l'amistat i companyia en aquells moments tan tràgics. En poques hores havien passat d'una casa pairal en què gaudien del necessari a la més estricta penúria.

Aviat ens vàrem conèixer i ens férem molt amics. Teníem la mateixa edat: jo era tres dies més gran. Moltes vegades venia a jugar a casa i berenàvem junts. També jo anava a jugar a casa seva, al carrer, davant de cal Cintet, o en una mena de garatge que tenien als baixos de la casa. Més d'una vegada sortíem a passejar amb el meu pare per les rodalies del poble.

En una d'aquestes sortides ens arribàrem al Masot.

El meu pare coneixia els masovers. Allà ens donaren un bon berenar: renoi, quin pa i quina llonganissa! Malgrat que estàvem en temps de guerra, no mancava el menjar a aquella bona gent. A través de la casa dels masovers, el Toni i jo ens vàrem esmunyir cap dintre on havia estat casa seva. Vàrem recórrer la casa de dalt a baix. A mi em va fer una impressió molt forta. El primer que vaig veure va ser el despatx del seu pare, el senyor Nazari, tot regirat de dalt a baix, calaixos i armaris oberts i una gran escampada de papers per terra. Tot havia estat saquejat. El pobre Toni, amb llàgrimes als ulls, m'explicava el que eren totes aquelles estances en les quals havia viscut fins al moment que els n'havien tret. Sempre més he recordat aquell tristíssim recorregut.

Recordo també el dia que es va anunciar la mort del Sr. Nazari Alibés. A l'escola, al carrer de la Cendra, el mestre ens ho va anunciar com si hagués estat l'esdeveniment del segle. Quina festassa es va fer! Jo em vaig posar molt trist. Des d'aquell dia els meus pares varen fer tot el possible perquè no anéssim a aquella escola. Fèiem classes particulars mig clandestines amb no sé quines excuses.

Acabada la guerra no ens vàrem veure gaire, amb el Toni. Amb la família va poder retornar a casa seva i recomençar una nova vida al Masot.

Alguna vegada m'havien convidat a dinar. Hi anàvem amb una tartana molt maca que em feia molta il·lusió. M'ho passava molt bé. Quina diferència del que



Antoni Alibés

havia vist en aquella visita del temps de la guerra!

Durant alguns anys no vaig saber-ne res. Algunes vegades preguntava per ell a alguna de les seves germanes. Últimament ens havíem vist unes tres vegades a l'estiu a la Caseta Alta, amb la seva muller. Ho tenien molt maco i ben arreglat.

Aquest últim temps que ja estava malalt i no podien venir a Moià, li telefonava amb certa freqüència, fins que ell ja quasi no podia parlar. Finalment em varen comunicar la seva mort. Estava ingressat en una residència i va morir ben cuidat i en pau, segons em va dir la seva viuda, la senyora Francina.

Descansa en pau, Toni! Ja t'has retrobat amb els teus pares i germans que són al cel. Des d'aquí rep una molt forta abraçada d'aquest amic teu que espera algun dia poder estar amb tu per sempre.

NOTA DE LA REDACCIÓ

Totes les persones i entitats que vulguin fer-nos arribar articles, cròniques, informacions, etc. per al pròxim número de LA TOSCA, ens ho poden fer arribar fins al dia **17 de juliol**, a través del correu electrònic latosca@latosca.cat o bé deixant-nos-ho a la nostra bústia, a Can Carner.

DADES METEOROLÒGIQUES

Estació pluviomètrica de l'Escola Pia

LATITUD 41° 48' 53" N LONGITUD 2° 5' 44" ALTITUD 741 m

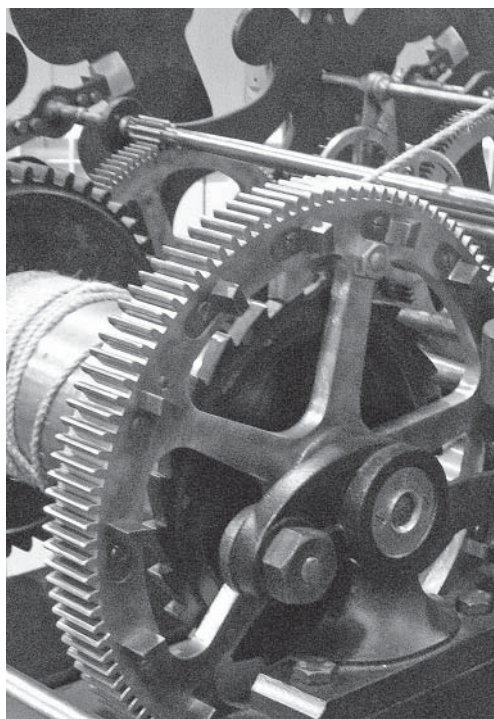
ABRIL 2014

DÈCADA	TEMPERATURES						VENT	PLUJA	
		Min.	Mit.	Serens	Coberts		Dominant	Parcial	
De l'1 al 10	23,5	4,9	13,6	8	2	-	SE	17,0	
De l'11 al 20	23,9	6,3	14,7	6	-	4	SE	10,0	
Del 21 al 30	18,5	4,4	12,0	2	2	6	W	16,4	43,4

Les dades meteorològiques de Moià actualitzades cada 15 minuts es poden consultar a la pàgina web de Carles Illa i Casanova, MeteoMoià: <http://elmoianes.net/meteoMoia.html>. També es pot seguir al Twitter: @MeteoMoia, i al Facebook: MeteoMoia.

Pedrales i el rellotge vigatà de 24 hores

Elvira Permanyer



El passat divendres 9 de maig, Dia Internacional dels Museus, els Amics dels Museus d'Osona van presentar a la seu de l'Arxiu Comarcal d'Osona el rellotge de vint-i-quatre hores de Josep Besses, construït l'any 1901 i instal·lat a la torre de l'Ajuntament de Vic fins l'any 1963.

Aquest rellotge es troba actualment al Museu Comarcal d'Osona, després d'un procés de reconstrucció, restauració i posada en funcionament. El fet no tindria res de noticable per a la gent de l'altiplà del Moianès si no fos perquè la restauració i recuperació del rellotge l'ha feta Joan Pedrales i Conesa, mestre rellotger de reconeguda vàlua més enllà de Catalunya.

L'acte de presentació de la peça va constar d'una xerrada del mateix Joan Pedrales, en la qual va fer una introducció a la història de la rellotgeria i va presentar les característiques del rellotge de vint-i-quatre hores i la seva restauració. Per acabar la xerrada va reclamar l'ús de l'hora catalana.

D'aquesta restauració el mateix Joan Pedrales en va fer la crònica al núm. 717 (abril 2011) de LA TOSCA, pàgines 6-9.